БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 156 (11142) | 1966 оной июлиин 2, суббото | Сэн 2 мүнгэн

АЛИШЬЕ ТАЛААРАА АШАТАЙ

Агафия Иванова 6 үдэрэй туршада 237 хони хайшалжа, 707 килограмм нооhо тушаагаа. Ажалайнь шанар эрхимээр сэгнэгдэнэ. Шагналай нэгэн энэ түрүү хайшашанда хүртэхэнь лабтай.

НАМАГ ТОЛГОЙ. Эндэ Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхоз. Эндэ хони хайшалха томодхогдоhон пункт түхэрэгдэжэ, 100 электро-хайша тодхогдоод, үнэтэ нооhон урдажал байна. Хони хайшалалга баhал урасa хуряалгаhаа өөрэгүй удхатай кампани ха юм.

— Эдэ байрануудые юhэн үдэртэ барижа дүүргээ hэмди,— гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Цырен Семенович Семенов хэлэбэ. Ерэхэ жэлдэ эндэ ёhотой типовой пункт түхеэрэгдэнхэй байха. Харагты даа, барилга яажа байна. Энэ жэлдэ баригдаhан hарабшануудынай таряанай тоогто хэрэгтэй болохо.

Үнэхөөр полевой станай хойто захаар шэнэ барилганууд бүтээгдэжэ захаланхай. Һүхын абяан эндэ таhарнагүй.

ХОНИ ХАЙШАЛХА БАЙРА. Эндэ ороходо, зуун машинын таршаганаан, хонидой мааралдаан хүнүүдэй энеэдэнтэй ниилэнэ.

Хайшалагшад гурбан бүлэг болоод хубаагданхай. Бүлэг бүридэнь машинкануудые заhаха, хурсадхаха хоёр-хоёр хүн табигданхай. Бүхы агрегадуудые колхозой механик Базар Бальжинимаев хоёр электригтэй хамта hаадгүйгөөр хүдэлгэхэ арга олгоно.

Хайшашан бүхэн минуташье мийн зогсохо дурагүй. Машинкынгаа заашье hаатахада, мастернуудые ооглоно. Тэдэнь түргөөр заhажа, хэрэгтэй сагтаа шэнээр hэлгэжэрхидэг.

Хайшашадай дунда ехэ мүрысөөн. Томо самбар дээрэ мүрысөөнэй дүрим гоё—шэрээр бэшэгдэнхэй, хүнүүдэй анхарал татана. Тэрэниие тогтожо уншахада: **Мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарагшада холодильник шан барюулха. Хоёрдохи hуури эзэлэгшэдэ—хубсаhа угаадаг машина; гурбадахида — радиоприемник; дүрбэдэхидэ—оёдолой машина; табадахида — пылесос. VI—X hуури эзэлэгшэдтэ—30 түхэригhөө 10 түхэриг хүрэтэр мүнгэн шан. Удаадахи 10 hуури эзэлэгшэдтэ 5—5 түхэриг барюулагдаха.**

Оролдоходо урматай даа.

Үдэрэй 12 часта забhарлалга болобо. Столоводо амтан эдеэн бэлдэгдэнхэй. Хүнүүд яаралтайгаар, 15—20 минута соо эдеэлээд лэ машинкануудтаа тээшээ тэбдэнэ. Амаржа, тамхилжа байха хүнүүдшье харагданагүй.

Хайшашадай мүрысөөндэ Татьяна Доржиева түрүүлжэ ябана. Тэрэ 280 хони хайшалжа, 811 килограмм нооhо тушаагаа. Хоёрдохи hууридa Пелагея Рымарева, гурбадахида—Бадма Дымбрылов, дүрбэдэхидэ — Арина Рымарева, табадахида — Анна Андреева гаранхай. Теэд үдэр бүри хүнүүдэй эзэлдэг hуури хубилна. Ахилдаан, дабалдаан үргэлжэлhөөр.

Мүнөө эндэ үдэртөө 2 мянга гаран хонидой үбэлэй нэхы хуулагдана. 600 хонитой отара хоёр час соо нооhоёо орхижо гарана.

Нэгэ иимэ hонин ушар тухай хүнүүд зугаалдаг болонхой. Хонишон Бальжи Дашинимаев отараяа пунктда асарhаар, нэгэ хони алажа, хайшашадые хүндэлхэеэ хүсэбэ. Урдынхидаал адли эндэ үнжэхэб гэжэ hанаад, тэрэ яаралгүйхэн хонёо үүсэлжэ, эльгээрнь hугабша хэжэ үрдеэгүй байтарнь отарань хайшалагдажа дүүрэшэhэн байшоо. Пунктые эрхилэгшэ тэрэниие дуудажа, хонёо тушаажа абахыень дурадхаба. Иимэ түргөөр хайшалагдаhыень үнэншэнгүйгөөр ошожо харахадань, үнэхөөр отарань бэлэн болошоhон байба. Хайшашадые хүндэлхэ сүлөөгүйгөөр ябаха болоhондоо хонишон голхорбо. Теэд зоболгүй түргөөр ябаhандаа тэрэ баяртай.

— Урдань отарын хонидые сүүдхэ хахад—хоёр сүүдхэ соо хиргадаг бэлэй,— гээд хонишон Намсарай Гомбоев hанаандаа оруулна. Теэд мүнөө хоёр час соо hалана! Ёhoop лэ даа. Хонид удаан хооhоор хаалгатай байхаяа болёо.

Энээнэй хажуугаар экономическа аша туhань айхабтар ехэ.

Урдань отделени бүхэндэ пунктда хүдэлжэ байхадаа хони хайшалалган 36—37 үдэр үргэлжэлдэг hэн. Тиихэдэ агрегадуудай начальнигаар табан хүниие барижа, тус бүридэнь 120 түхэриг салин түлэгдэдэг бэлэй. Мүнөө эдэнэрэй орондо нэгэ хүн табигданхай. Пунктнуудые томодхоhоной ашаар шэгнүүршэд хоёр хүнөөр, классировщигууд — 3, нооhо мэшээглэгшэд—10, тогоошод—5, складые даагша—6, харуулшад—4 хүнөөр үсөөн болоhон байна. Эдэ хүнүүдэй тус бүридэ 60—80 түхэриг түлэгдэдэг байгаа. Энэ ушарта хүнүүдэй тоо үсөөрхын хажуугаар 3 мянга гаран түхэригэй салин хүлhэн бага болоhон байна бшуу. Нүгөө талаараа хүдэлмэриин саг хорожо үгөө. Байгша ондо хони хайшалалган хахад hара соо сүм дүүрэхэ байна. Тиигэжэ хэды ехэ мүнгэн зөөри алмагдаха, хүнүүд саг соогоо үбhэ хуряалгада гараха аргатайб!

Мүнөө хонидой нооhон хөөрэжэ дүүрээ. Хайшалалгые нэгэшье үдэрөөр хойшолуулхада хэды килограмм нооhон гээгдэхэ гээшэб.

— Түрүү хайшашадые урмашуулхын тула мянган түхэриг шан тогтооhон байнабди,—гээд, түрүүлэгшэ тодорхойлон хэлэжэ ороно.—Энэ гаргашамнай 3—4 дахин эбхэржэ, олзо болон орохо юм. Һүүлэй hүүлдэ гүрэншье, колхозшье, колхознигуудшье олзотожо hалаха байха...

Хайшашадай мүрысөөндэ коммунистнууд болон комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ пунктда 26 коммунист, 40 комсомолец ажаллана. Эндэ партийна болон комсомолой бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй.

Хони хайшалалгын дүүрэхэлээр лэ колхоздо ехэ найр болохо байна. Эндэ түрүүшын хахад жэлэй дүн согсологдохо юм. Хахад жэлэйшье дүн урматай...

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ҮШӨӨ ДАХИН ТООЛОХО

Олзотой ажахы хододоо магтуулдаг бэзэ. Теэд республикын совхоз бүхэн иимэ магтаалда хүртэдэг гээшэ гү? Үгы, барандаа хүртэдэггүй. Ашаг олзотойгоор ажахыгаа эрхилдэг совхозуудай хажуугаар халтад гэхэдээ гарзада унадаг, жэлэй hүүлээр балансова комиссида зэмэлүүлхэ ушар үшөөл үзэгдэдэг.

Ажахыгаа ухаансараар, холын хараа бодолтойгоор хүтэлбэрилхы ашаг олзо ехээр оруулдаг hалбаринуудые зүбөөр хүгжөөхын хажуугаар ажалаа тодорхой hайнаар эмхидхэхэ, түлбэриинь гүримшүүлхэ, мүн тоо бүридхэлынь тоб байса нягтаар табиха гээшэ ехэ удха шанартай. Энэ асуудалда аймагуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүдэй болон совхозуудай главна бухгалтернуудай, экономистнуудай семинар зорюулагдаhан байгаа. Тус семинар hаяхан найман үдэрэй туршa соо Улаан-Үдэдэ болоо.

Семинарта хабаадагшадта республикын хүдөө ажахын министерствын ахалагша мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд лекцинүүдые уншаhан байна. Семинарай түгэсхэл дээрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр В. И. Дубровский үгэ хэлээ.

Б. ЦЫРЕНОВ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Нүүрhэнэй, сланецай болон торфын промышленностиие хүгжөөхэ талаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ амжалта туйлаhанайнь түлөө 116 хүдэлмэрилэгшэдтэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной июниин 29-нэй Указаар Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдобо.

Нүүрhэнэй, сланецай болон торфын промышленностиин бүлэг олон хүдэлмэришэн, инженер, технигүүд, мүн партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа. Ленинэй орденоор 891 хүн, Ажалай Улаан тугай орденоор — 2.328 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор — 4.279 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар — 3.755 хүн, «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» — 3.704 хүн шагнагдаа.

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ДЕКЛАРАЦИ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Францийн Республикын президент Ш. де Голль совет-француз декларацида Кремль соо июниин 30-да гар табяа.

Тэрээн сооонь иигэжэ хэлэгдэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Союзай правительствын уряалаар Францийн Республикын президент, мүн госпожа де Голль 1966 оной июниин 20-hoo июлиин 1 хүрэтэр Советскэ Союзда айлшалаа.

Республикын президент Москвада Л. И. Брежневтэй, А. Н. Косыгин болон Н. В. Подгорнытой хөөрэлдэhэн байна. Эдэ хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондо тогтоhон хани харилсаанда, түүхэтэ холбоо барисаанда тааруугаар, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. Уласхоорондын политикын ехэ асуудалнуудаар, тэрэшэлэн совет-француз харилсаанай асуудалнуудаар эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ hанамжануудаа туhатайгаар, гүнзэгы hайнаар мэдэлсэхэ аргатай байба.

Европын асуудалнуудта советскэ гүрэнэй ажал ябуулагшад, генерал де Голль хамагай түрүүндэ анхаралаа хандуулhан байна гээд деклараци соо тэмдэглэгдэнэ. Эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэhээ бүхы түби дээрэ таарамжатай hайн оршон байдал тогтоолго, тиимэ болохолоороо, удаан сагай, бата бэхи эб найрамдал хангалга дулдыдаха байна. Европодохи аюулгүй байдалай болон Германиин асуудал тухай Советскэ Союз болон Франци хамагай түрүүндэ hонирхоно. Тиин эдэ асуудалнуудаар али али тала hанамжануудаа мэдэлсэhэн байна.

Европын асуудалнууд хамагай түрүүндэ Европынгоо оронуудаар хаража үзэгдэхэ ёhотой гэжэ тоолохые хоёр правительство зүбшөөнэ. Тусхайлбал бүхы баруун болон зүүн оронуудай хоорондохи харилсаа зөөлэрүүлхээр оршон байдал тогтоохын тулада шухала [illegible]дые баталхада таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор түбиин гүрэнүүд оролдолго гаргаха ёhотой гэжэ тэдэнэр hанамжална. Иимэ оршон байдал тогтоод байгаа hаа, баруун болон зүүн оронуудай бэе бэедээ ойртолсолгодо, үгэеэ ойлголсолгодо, тиимэ болохолоороо, гараhан асуудалнуудые хаража үзэн гүримшүүлгэдэ таарамжатай байха болоно.

Европодохи байдал гүримшүүлгээр горитойхон алхам хэгдээд байна гэжэ хоёр тала hаналаа ханангяар тэмдэглээ. Эсэстээ бүхы Европын үрэ ехэтэй харилсаа холбоо тогтоохо зам нээжэ үгэхые эрмэлзэн, энэ хэрэг үргэлжэлүүлэгдэхэ ёhотой.

Иимэ хүгжэлтэдэ өөhэдымнай хоорондохи харилсаа холбоон шиидхэхы туhа нэмэри оруулжа шадаха гэжэ Советскэ Союз Франци хоёр хэлсээ гээд деклараци соо хэлэгдэнэ. Өөhэд тухайнь хэлэхэ болоо hаа, hүүлэй жэлнүүдтэ шухала алхамууд хэгдээд байна. Эдэ алхамууд Москвада генерал де Голлиин айлшалгаар, мүн энэ ушартай дашарамдуулан, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй хэhэн хөөрэлдөөнүүдээр улам батадхагдаа гэжэ тэдэнэр hаналаа ханангяар тэмдэглээ. Европын бүхы гүрэнүүдые өөhэдтэеэ хамта удаа дараалан оролдолго гаргадаг болгохые эрмэлзэн, энэ замаа саашадань үргэлжэлүүлхээр хоёр тала хүсэд шиидэнги байна.

Зүүн-Урда Азидахи байдал хаража үзэгдөө. Индохитадай хахад арал дээрэхи байдал улам бүри ехээр hанаагаа зобохоор боложе байна. Юуб гэхэдэ, Вьетнамдахи дайн байлдаан шангадажа, энэ орондо бүри ехэ гасалан зоболон, hандарал ушаруулна, тэрэшэлэн хүршэ гүрэнүүд —Камбоджо болон Лаостохи байдалые улам бүри тогтуурингүй болгоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ түбэгтэй энэ байдалhаа гараха гансахан лэ зам хадаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдэй үндэhөөр, харин ямаршье хамааралсалгагүйгөөр Вьетнамда гүримшүүлгэ хэхэ ябадал болоно гэжэ Советскэ правительство, Францийн правительство гоолоhон зангаараа. Иимэрхүүгээр hаналаа мэдэлсэжэ, хараа бодолоо сасуулан жэшэжэ байхаар саашадааашье бэлэн байнабди гэжэ тэдэнэр хэлсээ.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалые хоёр тала зүбшэн хэлсээ. Хиналта тогтоон, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрэ хуряаха замда орохын тулада мүнөө хүрэтэр хэлсээнэй баталагдаагүй байhые тэдэнэр шаналтайгаар тэмдэглээ. Ядерна зэбсэгэй дэлгэрэн таралга эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай гэжэ хоёр тала онсолон тэмдэглээ. Ядерна буу зэбсэг бодотоор хураалгые хангажа шадахаар аргануудые иимэ зэбсэгтэй болоhон гүрэнүүдэй зүбшэн хэлсэхэнь шухала гэжэ мэдэрэгдээ.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаа холбоо саашадань үргэдхэн хүгжөөхэ асуудалнууд үргэнөөр хаража үзэгдэhэн байха юм.

Экономическа харилсаа хүгжөөхэ аша туhые харан, СССР Франци хоёрой хоорондо баталагдаhан удаан болзоройхудалдаа наймаанай хэлсээе бүхы талаарнь дүүргэхэhээ гадна, али али талын хоорондохи худалдаа наймаае хэлсээгээр хараалагдаhанhaа бүри үргэнөөр эрхилхэ арга боломжонуудай тэдэнэртэ бии байhанда этигэжэ байhанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Саг үргэлжын совет-француз холимол комисси байгуулха тухай хоёр тала гол түлэб үгэеэ ойлголсоhон байна. Баталагдаhан худалдаа наймаанай, экономическа болон научно-техническэ хэлсээнүүдые дүүргэлтэ болгохо бодото асуудалнуудые хододоо хаража үзэлэг байхын тула комиссиин составта хоёр ороной дээгүүр зэргэтэ түлөөлэгшэд орохо байна.

Соёл культурын, наука болон техникын талаар харилсаа хүгжөөлгэдэ хоёр тала ехэ анхарал хандуулаа, иимэ холбоон хани ёhоной харилсаа бэхижүүлгэдэ туhалха, тиихэтэй хамта али алиндань ашатай туhатай байха гэжэ тоолоо.

Атомай хүсые амгалан ёhoop хэрэглэхэ талаар СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсаатаар hайн үрэ дүн туйлагдаа гэжэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ тэмдэглэхэ аргатай байгаа гээд деклараци соо хэлэгдэнэ. Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлэн мэдэхэ, ашаглаха талаар харилсаа холбоо байгуулха тухай хэлсээндэ, тэрэшэлэн научно-техническэ болон экономическа харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд гараа табяа. Наука, техникын талаар хоёр ороной хоорондохи холбоо болон харилсаа үргэдхэхэ арга олгохо байhан эдэ хоёр хэлсээн ехэ удха шанартай гэжэ Советскэ правительство, Францийн правительство тоолоно.

Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондо консульско хэлсээ баталха, энэ зорилгоор бүри ойрын үе соо зүбшэл хэжэ эхилхэ гээд мүн лэ шиидхэгдээ. Хоорондоо хододоо зүбшэл хэжэ байлгые үргэлжэлүүлхэ гээд хоёр правительство шиидхэhэн байна.

Эгээн дээдэ тушаалтатай хоорондохи холбоо бэхижүүлхэ зорилгоор Кремлиин болон Елисейскэ ордоной хоорондо халхеэ холбооной сэхэ лини байгуулха гэжэ Советскэ Союз Франци хоёр шиидхээ. Һанамжануудаа мэдэлсэхын, шухала болоод байhан үе бүхэндэ бэшэгүүдые дамжуулалсахын тулада энэ лини хэрэглэгдэхэ юм.

Өөрынгөө хэлсээ хэhэн совет хүтэлбэрилэгшэд — Л. И. Брежневые, А. Н. Косыгин болон Н. В. Подгорные албанай хэрэгээр Францида айлшалхыень генерал де Голль уряа. Энэ уряалынь СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүгhөө баясхалантайгаар хүлеэн абтаа.

СССР-тэ генерал де Голлиин айлшалга, энэ айлшалгын үедэ хэгдэhэн хөөрэлдөөнүүд Советскэ Союзай болон Францийн хоорондо, совет арадай болон француз арадай хоорондо бүри hайнаар үгэеэ ойлголсолгог болохо хэрэгтэ үндэhэн шухала туhа нэмэри болоно. Тиимэ болохолоороо, Европодо бэе бэедээ этигэлсэхэ талаар hэргэжэ байhан мэдэрэл энэ айлшалгаар улам батадхагдаа. Европо хадаа болбосоролой гуламта байhан заншалта үүргэеэ улам бүри ехээр харуулха. бүхы дэлхэй дээрэхи дэбжэлтын болон эб найрамдалай аша туhада хамтадаа ябуулга хэхэ зэргэтэй бии...

(ТАСС).

МОСКВАhАА МЭДЭЭНҮҮД

ФРАНЦИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ УУЛЗАЛГА ХЭБЭ

Францийн Республикын президент генерал Шарль де Голль, тэрэнэй hамган Москвада Францийн посольстводо июниин 29-дэ уулзалга хээ.

Советскэ талаhаа Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорный, Б. Н. Пономарев, бусад тусхай тушаалта хүнүүд уулзалга дээрэ байлсаа.

Францийн талаhаа гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Кув де Мюрвиль, Франциhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Филипп Бодэ, президенттэй суг ябалсаhан хүнүүд, тэрэшэлэн Францийн посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, журналистнууд байлсаа.

(ТАСС).

ХАНИ ХАЛУУН ХӨӨРЭЛДӨӨН

Харийн оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо байгуулха совет бүлгэмүүдэй союзай, «СССР—Франция» гэжэ бүлгэмэй делегацитай Францийн Республикын президент генерал Шарль де Голль Москвада Францийн посольстводо июниин 29-дэ уулзалгын болоходо хани халуунаар хөөрэлдөө. Н. В. Попова, И. Г. Эренбург, С. А. Виноградов, А. Н. Леонтьев, В. С. Володин гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-ФРАНЦУЗ ДЕКЛАРАЦИДА ГАР ТАБИГДАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Францийн Республикын президент Шарль де Голль совет-француз декларацида Кремль соо июниин 30-да гар табяа.

Тэрэшэлэн амгалан зорилгоор замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ, ашаглаха талаар харилсаа холбоо байгуулха тухай СССР-эй правительствын болон Францийн правительствын хоорондо баталагдаhан хэлсээндэ, СССР болон Францийн Республикын хоорондо научно-техническэ, экономическа харилсаа холбоо байгуулха тухай хэлсээндэ гар табигдаа. Эдэ документнүүдтэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Францийн Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль гар табиhан байна.

Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд гар табилгын үедэ байлсаа. Францийн талаhаа СССР-тэ айлшалхадань президент де Голльтой суг ябалсаhан тусхай тушаалта хүнүүд байлсаа.

(ТАСС).

ГЕНЕРАЛ ШАРЛЬ ДЕ ГОЛЛЬ СЭРЭГШЭД-ТАМАНЦУУДТА ХҮРЭБЭ

Советскэ Союзда айлшалжа байhан Францийн президент Шарль де Голль, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд июниин 30-най үглөөгүүр Таманска гвардейскэ мотострелково дивизидэ ошоhон байна.

Частиин личнэ состав хүндэтэ айлшаниие халуунаар угтаа. Хүндэлэлэй харуул табигдаhан байгаа.

Замбуулиниие шэнжэлхэ, ашаглаха талаар совет-француз харилсаа холбоон

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлэн мэдэхэ, ашаглаха талаар харилсаа холбоон тухай хэлсээе СССР-эй болон Францийн Республикын правительстванууд Москвада июниин 30-да баталhан байна.

Энэ талаар СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсаа холбоон совет болон француз арадуудай хоорондохи заншалта хани барисаанда тааралдана гэжэ тоолохо, замбуулинай талаар иимэ харилсаан Европодо научно-техническэ холбоо барисаа байгуулха хэрэгтэ шухала алхам болоно гэжэ багсааха зуураа, зохихо программа бэлэдхэхэ, бэелүүлхэ тухай хоёр правительство үгэеэ ойлголсоо.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Громыко Францийн Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль хоёрой гар табиhан хэлсээн тусхайлбал иимэ харилсаа холбоо хараална:

— замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар, тэрэ тоодо Францийн хэмэл одые Советскэ Союзай табижа үгэлгөөр;

—шэнэ шэнэ научна аппаратура хэрэглэлсэн, замбуулинай метеорологиие бэелүүлхэ талаар;

— газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонуудаар дамжуулан, замбуулин соогуур хэлхеэ холбоо байгуулгые шэнжэлхэ, тэрэшэлэн хамтаараа проектнүүдые зохёохо, тусхайлбал, телевиденеэр туршалгын хүдэлмэри хэхэ талаар.

Научна мэдээнүүдые абалсаха, стажернуудые, научна делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, тэрэшэлэн конференцинүүд болон хуралдаануудые эмхидхэхэ гэжэ хэлсээгээр хараалагданхай.

(ТАСС).

СССР Франци хоёрой хоорондо научно-техническэ, экономическа харилсаа холбоо байгуулха тухай хэлсээн

Научно-техническэ, экономическа харилсаа холбоон тухай хэлсээе Советскэ Союзай болон Францийн Республикын правительстванууд Москвада июниин 30-да баталаа.

Наука, техникын талаар хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоо бэхижүүлхые эрмэлзэн, Советскэ Союзай болон Францийн хоорондохи заншалта хани ёhоной барисаае иимэ харилсаа холбооной бэхижүүлхэ байhыень анхаралдаа абан, хоёр тала али алинайнгаа зүбшөөлөөр харилсаа холбоо байгуулхада таарамжатай элдэб hалбаринуудые тодорхойлхо болоно гээд хэлсээн соо хэлэгдэнэ.

Тусхайлбал, научна болон техническэ делегацинуудые, тус тус эрдэмтэд, шэнжэлэгшэд, мэргэжэлтэд, экспертнүүд, стажернууд болон лекторнуудые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, техническэ документацинууд болон мэдээсэлнүүдые абалсажа байха, хоёр ороной hонирходог асуудалнуудаар али али талын хабаадалгатай научно-техническэ зүблөөнүүдые эмхидхэхэ гэжэ хэлсээгээр хараалагданхай. Фундаментальна болон прикладной наукануудай талаар асуудалнуудые хамтаараа шэнжэлхэ, магад эдэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые промышленна үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, тусхайлбал, предприятинуудые нарижуулан hайжаруулхын тулада хэрэглэгдэхэ зарим технологическа онол аргануудые хамтаараа байгуулха, предприятинуудта ажалай бүтээсын болон тэрэниие эмхидхэлгын онол аргануудые хамтаараа шэнжэлхэ гэхэ зэргын харилсаа холбооной иимэ түхэл янзанууд хэрэглэгдэхээр хараалагдаhан байна.

Тус хэлсээе дүүргэлтэ болгохын тулада совет-француз холимол комисси байгуулха гэжэ хоёр тала хэлсээ. Энэ комисси жэлдээ нэгэнhээ үсөөн бэшээр Москва болон Парижда ээлжээ ээлжээгээр суглардаг байха. Хэлсээнэй дүүргэлтын хойноhоо ажаглаха, хоёр ороной хоорондо научно-техническэ, экономическа харилсаа холбооной хүгжөөгдэжэ болохоор тодорхой hалбаринуудые шэнжэлхэ даалгабари энэ комиссида үгтэнэ.

Өөhэдынгөө правительствануудай түлөөлэлгөөр СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Францийн Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль хэлсээндэ гар табяа.

(ТАСС).

Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурсын дүүрэлгэдэ зорюулагдажа, Кремль соо уулзалга болобо

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурсын дүүрэhэнтэй дашарамдуулан, Советскэ правительство Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо июниин 30-да уулзалга хээ. Уулзалгада сугларhан лауреадууд, дипломантнууд, конкурсдо хабаадагшад, жюриин гэшүүд, хүндэтэ айлшад, искусствын ажал ябуулагшад эндэ ерэhэн нүхэд А. П. Кириленкые, А. Н. Шелепиниие, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. Т. Ефремовые, В. А. Кириллиниие халуунаар угтаа.

СССР-эй Культурын министр Е. А. Фурцева уулзалгые нээхэдээ, конкурсдо хабаадагшадые бүлтыень халуунаар амаршалан, жюриин гэшүүдтэ баясхалан хүргөө.

„НОРМАНДИЯ-НЕМАН" ГЭЖЭ АВИАПОЛКЫН БААТАР-ЛЁТЧИГУУДАЙ ДУРАСХААЛДА

МОСКВА, июниин 30. (ТАСС). «Нормандия-Неман» гэжэ авиаполкын баатар-лётчигуудай дурасхаалда зорюулан, Москвада Францийн сэрэгэй түлөөлэлгын зургаанай урдань байhан байшангай нюур талада, мемориальна самбар тодхогдонхой юм. Францийн Республикын президент Шарль де Голль эндэ мүнөөдэр венок табяа.

УЛАСХООРОНДЫН ГУРБАДАХИ КОНКУРС ДҮҮРЭБЭ

МОСКВА, июниин 29. (ТАСС-ай корр.). П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурсдо эльгээhэн амаршалга соогоо, тэрэниие хүгжэмэй ёhотойл агууехэ hайндэр гэжэ эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Шостакович нэрлэhэн байна. Тэрэнэй телеграмма конкурсые хаалгын баярай ёhололой консерваториин ехэ зал соо мүнөөдэр болоходонь уншагдаа.

СССР-эй Культурын министр Е. Фурцева, конкурсын жюриин гэшүүд Т. Хренников, Н. Буланже (Франци), В. Стоянов (Болгари) баярай ёhолол дээрэ үгэ хэлээ. Илажа гарагшадта шагналнууд барюулагдаа. Шэнэ лауреадууд — дуушан Джейн Марш (США), совет скрипкэшэн Виктор Третьяков жюридэ, бүхы москвагайхидта халуун баясхалан хүргөө.

Лауреадуудай — конкурсын алтан медаль абагшадай заншалта концерт баярай суглаанай hүүлээр болоhон байна.

Николаевска область. Таряа хуряажа байhан 150 механизаторнуудай дунда («Баштанский» совхоз) мүрысөөн үргэн дэлисэтэнгээр ябана. Түрүү комбайнернууд, коммунистнууд Александр Иванец (баруун гар тээнь) Владимир Белинский хоёр сезон соо 9 мянган центнер таряа сохихо гэжэ үгэеэ үгэнхэй. ТАСС-ай фото.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэриие хүсэнөэнь хүргэе!

ГАЗАРАЙ БАЯЛИГЫЕ АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Элидхэл соошье, үгэ хэлэһэн хүнүүдшье тэрэнэй нэрые нэрлээгүй. Имагтал тоо, баримтануудые: «гектарай 60 — 80 центнер үбһэ абадаг байгаа», «шэниисын үндэр ургаса ургуулдаг һэн». Эдэ бүгэдэмнай Загарайн аймагай газар дээрэ.

Теэд партиин Загарайн райкомой пленум дээрэ байһан хүнүүд хэн тухайда, хэнэй туйлаһан амжалта тухай хэлэһэниие ойлгожо байгаа бшуу. «Гигант» колхозой үнинэй гэшүүн, уһалууриин газар тараалан эрхилхэ талаар республика соогоо мэдээжэ болоһон Серапион Кириллович Киселев тухай хэлсэһэн байгаа бшуу.

Сэхынь хэлэхэдэ, элидхэлшэ, үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр Савельевай энэ хүн тухай, тэрэнэй уһа хүрзэ хоёрые хэрэглэжэ колхозой тараалан, сабшалан дээрэ гайхамшагта амжалта туйладаг тухайнь сэхэ рүүнь шангаар хэлээгүйдэ һэжэг түрөө һэн. Уһа,хүрзэ хэрэглэжэл тиимэ амжалта туйладаг байгаа ха юм. Насосно станцинууд гэжэ тэрэ сагта һанаандашье ородоггүй һэн.

Мелиораци тухай мүнөө ехэ хөөрэлдөөнэй боложо байһан үедэ уһалуури хэрэглэжэ, үндэр баян ургаса абахын тула гансахан капитальнаар баригдаһан уһалууриин системэнүүд хэрэгтэй бэшэ, мүн нютагай арга боломжонуудые, түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэнь шухала гэжэ пленумдэ хабаадагшад үшөө дахин ойлгожо абаха байгаа гэжэ һанагдана. Тараалан, сабшалан уһалхын тула ажахы бүхэндэ инженернэ түхеэрэлгэнүүдые бариха арга боломжо манда мүнөө дээрээ үгы ха юм. Киселев мэтэ шэнэ юумэ үүсхэгшэд, новатор-мастернууд даб дээрэ хэрэгтэй.

Имэ зон Загарайда олон юм. Шэнэ-Бэрээнэй В. Леонова, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо С. Зубакин, Онохойн совхозһоо А. Ф. Мильгунова, С. Бурханов, Эрхирэгэй совхозһоо нүхэд Эрдынеев, Дагбаев, Цыбенов болон бусад уһалууриин газар тараалан эрхилхэ ёһотой мастернуудые дурдажа болоно.

Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор Загарайн колхоз, совхозуудаар 21.500 гектар газар уһалагдадаг байна бшуу. Тиимэһээ эдэ талмайһаа хайшан гэбэл тогтууритай, үндэр баян ургаса абадаг болохоб гэһэн асуудал гарана. Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн олон нүхэд энэ асуудалда харюу үгэһэн, бага ургаса абтадагай шалтагаануудые элирүүлһэн байна.

Нэгэ имэ жэшээ дурдагдаа. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод С. В. Зубакинай уһалагдадаг сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 16,5 центнер үбһэ абаад байхада, район дотор имэ сабшалангһаа гектарай дунда зэргээр 7 центнер суглуулагдаа.

Хаанаһаа имэ тад ондоо үрэ дүн гараа гээшэб? Уһалагдадаг газарта ондо ондоогоор хандадагһаа. Нэгэ ушарта үтэгжүүлгэ хэрэглээгүй, нүгөөдэдэнь—тарилгын технологи эбдэһэн, үгышье бол, саг соонь тарилгаяа хэжэ үрдёогүй гэхэ мэтэ шалтагаанууд олон.

Уһалагдадаг газарта онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдэбэ. КПСС-эй майн Пленумэй эрилтын ёһоор, уһалагдадаг газар тараалан эрхилхэ тусхай гурим зохёогдохо хэрэгтэй. Харин мүнөө абаад үзэе. Ямар нэгэн гурим тухай хэлэһэнэйшье хэрэггүй. Уһалагдадаг поли, талмайнуудшье үшөө ээдээ олоогүй байһаар. Загарайн тараалан, сабшалан һайса мэдэхэ, республика соогоо мэдээжэ болоһон агроном П. К. Метляев пленум дээрэ иигэжэ хэлэбэ:

—Уһалагдадаг газар дээрэ хүн бүхэн дураараа ошоно. Газараа уһалангүй тарилга хэгдэнэ. Ханаабуудые татажа үрдигдэбэгүй гэжэ сагаарүүлхые оролдодог. Тэрэ сагта агрономынь хаана байгаа юм, хүтэлбэрилэгшэд юун тухай бодожо байгаа гээшэб?

Уһалалгашье ямараар үнгэргэгдэнэб? Мүнөө тараалан дээгүүр ябажа харахада, зарим газарта ургасань яһала һайн, зарим тээ юушье гарааг үй. Энэмнай уһалалгын шанарай элитэ гэршэ болоно. Уһалагшадай хойноһоо ябажа байха аргамнайгүй гэжэ хүтэлбэрилэгшэд харюусадаг. Бүхы юумэндэ уһалагшад зэмэгэй болоно хэбэртэй. Тиимэ бэшэ. ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, агрономуудта шанга эрилтэ табиха хэрэгтэй.

«Мүнгэ зөөри табиит», «техникэ үгыт» гэһэн гуйлтануудые олон газарта дуулажа болоно. Бултa уһалууриин инженернэ түхэлтэй түхеэрэлгэнүүдые бариха хүсэлэнтэй. Теэд һаяхан поли, сабшалан дээгүүр ябажа харахадамнай ногоон гандажа, хатажа харагдана. Хаанашье уһалагданагүй. Уһа сасаха түхеэрэлгэнүүд эндэ тэндэ хаягдаhхай хэбтэнэ. Партиин ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэдэ иимээр хандажа болохо аал?

Үнинэй агрономой хэлэһэниинь үндэһэ баримтатай юм. Гүрэнһөө мүнгэ зөөри, техникэ эриһэн гуйлтанууд пленум дээрэшье дуулдаа. Даб гээд булта гуйлтануудай хангагдахань бэрхэтэй байһаниие мэдэнэ ха юмбибди. Хүлеэжэ һуултай гээшэ гү? Үгы бэзэ даа. Бии байһан арга боломжонуудаа хэрэглэхэ хэрэгтэй. Имэ арга боломжонууд Загарайда тон ехэ, имагтал шадамараар хэрэглэхэ шухала.

Эрхирэгэй совхоз абаад үзэе. Эндэ уһан яһала элбэг. Гэбэшье уһалагдадаг газарайнгаа хахадыень уһалангүй тарилгаяа хээ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо 276 гектар талмайн 180 гектарынь уһалагдаһан байна. Эндэ саг үргэлжэ хүдэлхэ уһалагшад байхагүй. Хаа хаанагүй насосно станцинууд оройтожо хүдэлгэгдөө, Эрхирэгэй совхоздо мүнөөшье муугаар хүдэлнэ. Онохойн совхоздо уһа сасадаг хүсэ ехэтэй «ДДА-100м» гэжэ түхеэрэлгэ миин байһаар. Энэ ажахы жэлһээ жэлдэ ган гасуурта дайрагдадаг байха.

Уһалагдадаг газарай агротехникэшье ондоохон байха зэргэтэй. Энэ талаар пленум дээрэ жэшээ болгон харуулха нэгэшье ажахы байбагүй. Үрэһэн—ургасын үндэһэ һуури гэлсэдэг. Уһалагдадаг газар дээрэ ямар үндэһэ һуури табигдаа гээшэб? Талмайнь гурбанай нэгэ хуби кондицида хүргэгдөөгүй үрэһөөр таригдаа. Гектар газарта 12 килограмм минеральна үтэгжүүлгэ хүртэнэ. Сабшалан дээрэ үшөө бага. Тарилгын унжагайрһаниие, муу шанартайгаар хэгдэһэниие эндэ дурдалтагүй.

—Уһалууриин газар дээрэ тарилгын болзор хороохо зорилго бидэнэр урдаа табинхайбди,—гэжэ Онохойн совхозой директор нүхэр Говорунов хэлэнэ. —Энээнэй тула ерэхэ хабар тарилга хэгдэхэ талмайгаа намартаа, хуряалгын һүүлээр уһалдаг болохомнай. Түрүүшын туршалга хэгдээ. Дүй дүршэлһөө хаража үзэхэдэ вегетационно нэгэ уһалалга багадана. Ургасын ургажа байхада заабол гурба дахин уһалхаар байна. Севооборотуудаа шэнэлэн хаража байнабди.

Уһалалга тушаа хөөрэхэ зуураа энэ хэрэг шэнэ, үшөө хүсэдөөр шэнжэлэгдээгүй гэжэ олон нүхэд тэмдэглэбэ. Тон зүйтэй ажаглалта. Шэнэ, үшөө хүсэд ойлгогдоогүй хадань мелиорациин асуудалнуудта партиин райком, партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мүнөөнһөө гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Уһалагдадаг тараалан хэндэ даалгахаб—тракторна бригадада гү, али звенодо гү? Сабшалан дээрэ хэн хүдэлхэ зэргэтэйб—лугомелиоративна отряд гү, али луговодууд танса гансаараа гү? Уһалагдадаг газар тараалан эрхилхэ системэтэй хаана танилсахаб гэхэ мэтэ.

Кадрнуудай асуудал мүн лэ шиидхэгдэнэгүй. Колхоз, совхозуудаар мелиораторнууд, уһалагшад, бусад мэргэжэлтэд дуталдана. Тэдэниие институтнуудһаа, техникумүүдһээ хүлеэхэ болбол 5—6 жэл үнгэрхэ.

Уһалууриин газар тарааланда хамаатай манай эрдэмтэдэй, Хүдөө ажахын министерствын, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделенинүүдэй үйлэдбэриин управленинүүдэй анхарал мелиорациин асуудалнуудта хандуулха хэрэгтэй гэжэ пленумдэ хабаадагшад дурадхаба.

1970 он болотор район дотор уһалагдадаг тараалангай талмай 1200 гектараар үргэдхэгдэхэнь. Тэрэшэлэн сабшалан, бэлшээри уһалха талаар ехэхэн хэмжээ ябуулганууд пленум дээрэ хараалагдаба.

В. АЛЕШИНА,
манай корр.

КУКУРУЗА ТАРИГШАДАЙ АНХАРАЛДА

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛЭЭР ХАНГАХА ГЭБЭЛ...

Ургаса харууһалгын харюусалгатай саг оронхой. Республикымнай ажахынууд мүнөө жэлдэ 57 мянга гаран гектарта кукуруза трижа, хараалһан түсэбөө 104 процент дүүргээд байна. Тиигэбэшье энэ ургамалые саг соонь, һайнаар харууһалаагүйдэ баян ургаса абтахань бэрхэтэй.

Хайшан гээд кукурузын ургаса харууһалагдаха болоноб? Энээн тухай тодорхойгоор хөөрэебди. Республикымнай түрүү кукурузашад тарилгаяа үнгэргэһэнэйнгөө удаа, ургамалай үшөө газар дээрээ гараадүй байхада, мүн ургажа эхилхэдэнь газарыень борнойлжо, буртаг үбһыень үгы хэжэ ородог. Энэ хүдэлмэри олохон аймагуудта эмхитэйгээр үнгэрэгдэнхэй. Теэд мүнөө һүүлшын бороогой һүүлдэ кукурузын ургаса һайжаржа, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэхээр болонхой. Зарим кукурузашад энэ хүдэлмэри үнгэргэжэ эхилээ.

Хэрбээ кукурузын квадратна аргаар таригдаһан байбал, түрүүшын зурууд хоорондын элдүүрилгые КНР-4,2 түхэлэй культиватораар, тарилга хэгдэһэн уруунь бэшэ, харин хүндэлөөшэнь ябуулжа, газарайнь шоройе зөөлэрүүлхэ хэрэгтэй. Тиигээд дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ, тарилга хэгдэһэн уруунь, заабол сеялкын ябаһан мүрые хаража үнгэргэхэдэ таатай байдаг. Энэ ушарта квадрат гаргажа таригдаһан кукурузын ургаса гэмтэдэггүй юм.

Зурууд хоорондын элдүүрилгые хүндэлөөшэнь, мүн ута руунь хэхэдээ культиваторнуудта 16.5 сантиметр үргэнөөр отолдог хутагануудые тааруулха шухала. Имэ хутагануудтай культиватораар элдүүрилгэ хэхэдээ, ургамалай дүтэ байһан шоройе хүндэлэнгүй байхые оролдохо. Хэрбээ кукурузын пунктирна аргаар таригдаһан байбалынь, зурууд хоорондын элдүүрилгые нэгэ тала уруунь үнгэргэхэдэ дээрэ. Тиихээ культиваторай уланүүдые кукурузын хоорондоо хэр үргэнөөр тарилга хэгдэһэниие хаража, тааруулан табиха бологдоно.

Тэгшэ квадратдайгаар, мүн пунктирна аргаар тариглаһан кукурузын ургасые хоёрдохёо элдүүрилгэ хэхэдээ, культиваторнуудай уланүүдые һэлгэжэ табиха шухала. Тэрээндэ 22 болон 27 сантиметр үргэнтэй хоёр хутага дабхарлуулан һуулгагдадаг. Тиигэхэдэ газарайнь шорой 5—6 сантиметр гүнзэгыдэ элдүүрилэгдэжэ, кукурузын үндэһые гэмтээдэггүй юм.

Зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ ургамалай үндэһые гэмтээжэ болохогүй. Энээнһээ зайсахын тулада кукурузашад культиваторнуудаа һайнаар шалгаха, түрүүшын мүр поли дээрээ гаргахадаа туршажа үзэхэ ёһотой. Зарим хутагануудайнь тааруу бэшээр һуулгагдаһан байбалынь, заабол тэрэниинь тааруулха шухала бологдоно.

Хэрбээ түрүүшын культиваци хэгдэхэ үедэ, ургамалда үтэгжүүлгэ оруулагдаха болоо һаань, тракторые түргөөр ябуулжа болохогүй. Час соо 4,5—5 километр скоростёор зүдхүүлхэдэ таарадаг. Энэ ушарта нэгэ трактор час соо 2,4 гектар газар элдүүрилхэ болоно. Тиигээд хоёрдохёо культиваци хэхэдээ, скоростииень часай 10 километр хүрэтэр түргэдхэхэдэ хамаагүй.

Механизаторнууд зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байхадаа, культиваторай хутагануудые хододоо хурсалжа байха ёһотой. Тиихэдэ мүнөө звенонуудта навесной культиваторнууд хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ машинаар зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэдэг хүнүүд тракторайнгаа ябажа байхада гэдэргээ хаража, культиваторай уланүүдаар кукурузын үндэһые отолжорхингүйгөөр элдүүрилхэ ёһотой.

Мүнөө кукурузашад буртаг үбһэнтэй тэмсэхын тулада гербицид хэрэглэжэ байна. Илангаяа симазин, атразин гэдэг гербицидүүд буртаг үбһые түргөөр һалгаана. Имэ препарадуудые нормынь ёһоор абажа, һайнаар хэрэглэхэ шухала.

Кукурузын ургасые саг соонь харууһалжа шадабал, энэ жэлдэ баян ургаса абаха аргатайбди. Ниитын малда шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэгдэхэ болоно.

И. ЕЛАЕВ,
агроном.

ДҮРШЭЛТЭ ГАГНУУРШАН

Коммунис ажалай ударник Николай Филиппович Шитин судна заһабарилгын заводто хүдэлжэ эхилһээр долоон жэл боложо байнхай. Тэрэ электро-гагнууриин ажалые эрхимээр шудалжа, табадахи разрядай мэргэжэлтэй болоһон. Ямаршье орёо гагнууриин хүдэлмэри хэжэ шадаха. Ажалайнь шанар ходо үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Ушар имэһээ тэрэ өөрын тамгаар хэһэн продукцияа тэмдэглэхэ эрхэтэй.

Олон жэлэй турша шалгархы һайнаар, үнэн сэхээр ажаллаһан, үйлэдбэридэ гагнууриин шэнэ арга боломжонуудые нэбтэрүүлһэнэйнгээ түлөө Николай Филиппович Шитин эрхим хүдэлмэришэдэй тоодо оролсон, хани нүхэдөө зоригжуулна. Тэрэнэй дүрые заводой Хүндэлэлэй самбарта заатагүй харахат. Социалис мүрысөөндэ илгаржа гараһан түрүүшүүлэй дунда дүршэлтэ гагнууршан энээ хилэн һууха.

Мүнөө коммунис ажалай ударник Николай Филиппович Шитин шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө зоримгой бэрхээр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, гагнууршан Николай Филиппович Шитин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

Захилаа почтоор абахань

Түрэл хотынгоо ойн баярые угтуулан, зоной захил хангадаг оёдолой фабрикын коллектив ажалай вахтада жагсажа, хахад жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлэн дүүргээ.

2-дохи, 4-дэхи болон 5-дахи ательенүүдэй коллективүүд эдэбхитэ ажалаараа мүрысөөндэ шалгарба.

Бүд эсхэгшэд Бидагаева, Соктоева, Осипова гэгшэдэй хүдэлдэг бригаданууд, мүн тэрэшэлэн оёдолшо мастернууд Вдовина, Гармаева, Коношонкина, Сахарова болон бусад илангаяа һайнаар ажаллаа.

Энэ жэлдэ бүтээһэн продукцинуудаа захигшадта почтоор эльгээдэг болохомнай.

В. БАЗАРОВА,
фабрикын экономист.

Амаралтын шэнэ байшан

Республикын Хүдөө ажахын министерство Аллын аршаанай дэргэдэ амаралтын байшан бариха болобо. Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй амаралтын энэ байшан ерэхэ жэлдэ ашаглагада үгтэхэ юм. Түс барилгые «Бурятцелинстрой» трестын барилга-хабсаралгын гурбадахи управлени бариха болонхой.

Р. БУДАЕВ.

Баргажан.

ТОБШОХОНООР

Республикын Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Николай Дамдинов Баргажан ошонхой. Тэндэ тэрэнэй бэшэһэн сценараар документальна фильм буулгалгада бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Фильмые Эрхүүгэй документальна фильмүүдэй студи буулгажа абаха юм.

* * *

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. 500 шахуу тонно худалдагдаа. Һарын дүүрэтэр үшөө 80 тонно һү худалдаха.

* * *

Хүдөө ажахыда мелиорациие ашагтайгаар хэрэглэхын зорилгоор, гүрэнэй гидрологическа институдай Ленинградай гидрологууд нэгэдэмэл экспедици байгуулжа байна. Тэдэнэй нэгэн манай эндэ һаяар ерэхэнь. Республикымнай уһанай ресурсые шэнжэлэн үзэжэ, тэдэнэр хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй саашадаа хэхэ хүдэлмэриинь зааһан тодорхой карта болон схемэ зохёохо зорилготой.

* * *

Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой уралан наріжуулагшад 1966 ондо табан жэлэй фондо 30 мянган түхэриг сруулха гэһэн уялга абаа.

Таба һара хахад болзорой үнгэрөөд байхада, уралан нарижуулга болон ухаалан зохёолгын талаар жэлэйнгээ түсэбые 73 процент дүүргээд байна. Үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн 53 техническэ шэнэ бүтээлнүүдһээнь 22 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээд байха юм.

Мүнөө заводто хүдэлжэ байһан арбан хүн бүхэнэй нэгэн уралан нарижуулагша болонхой.

* * *

Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерство, БОИР-ай областной соведэй президиум республикын һургуулинууд болон һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаануудай уралан нарижуулга, ухаалан зохёолгын хүдэлмэринүүдэй дүн гаргаба.

Үнгэрэгшэ оной декабрьһаа 1966 оной май хүрэтэр һургуулинууд болон һургуулиһаа гадуурхи эмхи зургаануудһаа электротехникэ, радиотехникэ, астрономи болон бусадай гараар уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 52 дурадхал оруулагдаһан байгаа.

«Экзаменатор-репетирор» гэжэ электронно машина ба тоо бододог түхеэрэлгэ нэбтэрүүлһэнэй түлөө нэгэдэхи шан 22-дохи һургуулиин уралан нарижуулагшадай коллективтэ үгтэхэ болоо. Пионернүүдэй байшангууд болон эдир техникүүдэй станцинуудай дундаһаа республикын эдир техникүүдэй станциин уралан нарижуулагшад илаа гэжэ мэдэрэгдээд, нэгэдэхи шанда хүртөөгдэбэ.

НЭГЭ ҮДЭР СОО...

Хэжэнгэ тосхоной худалдаа наймаанай магазинуудта эд бараан элбэг дэлбэгээр наймаанда табигдажа, совхозой малшад, хонишод, механизаторнууд дуратай юумэеэ эндэһээ худалдажа абана. Юуб гэхэдэ, совхозрабкооп нэгэ үдэрэй ярмаг эндэ эмхидхэжэ, нютагайнгаа арад зондо хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр асаржа наймаалһан байгаа. Гансахан үдэр соо наймаанда гараһан эд бараан ехэ гүйсэтэй байжа, наймаалагша бүхэн хараалагдаһан түсэбөө улүүлэн дүүргэжэ гараа. Худалдаанда табигдаһан эд бараанай дунда нооһон, торгон бүдүүд, гоё һайхан ботинка, хүгжэмэй инструментнүүд гүйсэ һайнтай байһан.

Д. КОЛМАКОВ.

Абхазай АССР. Колхидай губи талын 90 мянган гектар талмай дээрэ мелиоративна хүдэлмэри хэхэ гэжэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гайска районд охи уһа гаргаха ханаабай барилга.

ТАСС-ай фотохронико.

АХА ДУУ РЕСПУБЛИКАНУУДТА

Шэнэ гидроузел

АЛМА-АТА. (ТАСС). Тасмурун тосхон шадар, Или мүрэнэй гол губида инженернэ шэнжэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэ. Эндэ Кулэнбасска гидроузел баригдаха юм. Энэнь хойто Тянь-Шаниин нахид жалгануудһаа эхи абаһан, түргэн урасхаалта мүрэн дээрэхи гидротехническэ хаалтануудай хоёрдохи шата болоно.

Түс гидроузел Акдалинска уражэл ехэтэй 120 мянган гектар нэлэнхы талые уһалха байна. Эндэхи газар дайдые хаһа саг соонь уһалбал, барайгарай, овощой, ороохо тараанай, виноградай, үрэ жэмэсэй үндэр баян ургаса абтаха.

Үбһэ хуряалга түлэг дундаа

БАРНАУЛ. (ТАСС). Алтайн талын хангал үнэртэй үбһэнэй томо томо һүринүүд бодожо байна. Кулундиин, Рубцовско талануудта, Обь мүрэн шадарай нуга голнуудта, Салаирай хадын боорёор хэдэн зуун бригада ба оньһожоруулагдамал звенонууд үбһэндэ гаранхай. Үбһэ хуряадаг хэдэ мянган машина абаашагдаа. Мүнөө жэл эндэхи үбһэ ногоон үндэрөөр, үдхэнөөр ургаба. Тэрэнээ таряа хуряалгын эхилтэр сабшажа абаха гэжэ Алтайн тараашад эрмэлзэнэ.

Хүнүүдые урмашуулгын хэмжээнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Кытмановска районой колхозууд, совхозуудай звенонууд аккордно-шагналай нарядаар хүдэлмэрилдэг болоо. Ажал хүдэлмэреэ имээр эмхидхэхэдэнь, табан хоногой даабари 1,5 дахин үлүүлэгдэнэ. Тиигэһэнэй ашаар бэлэдхэһэн тэжээлэй өөрынь үнэ нилээд хямдарна.

Түс хизаарай ажахынуудта үбһэ нягтаруулан багсалдаг оньһон түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэ. Хатаагдаһан, багсалагдаһан үбһэн тэрэ дары мал ажалай фермэнүүдтэ зөөгдэжэ, фуражирнуудта тушаагдана.

Завод—ВТУЗ-ые анха түрүүн дүүргэгшэд

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК. (ТАСС). Днепродзержинскэ металлургическа завод — ВТУЗ-ые анха түрүүшынхеэ 292 хүдэлмэришэд дүүргэжэ, инженерэй дипломуудые тушааба. Энэнь инженернүүд-металлургнуудые бэлдэдэг орон доторхи гансахан завод —ВТУЗ болоно.

Эндэхи һургуули дүүргэжэ гарагшад хэдэн мэргэжэл шуданхай. Жэшээлхэдэ, эрхим сэгнэлтэтэй диплом абаһан А. Корж һуража байхадаа газшан, хяһашан боложо хүдэлөөд, технологой мэргэжэлээр һургууляа дүүргээ.

Завод—ВТУЗ улам үргэдхэгдэжэ байна. Шэнэ факультедүүд ба лабораторинуудынь Днепр мүрэнэй эрье дээрэ һаяхан баригдаһан корпусуудта оробо.

һуралсалай шэнэ жэлдэ эндэ 3150 хүн һураха юм.

Тараашадай санатори

КИРОВОГРАД. (ТАСС). Областиин түб шадархи гоё һайхан нютагуудай нэгэндэ колхозууд хоорондын санатори баригдажа эхилээ. Энээндэ зорюулжа эндэхи хүдөө ажахын артельнүүд 1,5 миллион түхэриг мүнгэ һомолбо.

Эндэхи барилгашад 240 һууритай санаториин гол корпус, ажахын корпус, хүдэлмэрилэгшэдэй байха 70 квартиратай гэр барижа эхилээ.

Юрэ бусын поезд Ташкентдэ ерэбэ. Тепловозой ханада татагдаһан улаан бүд дээрэ: «Москваһаа—Ташкентдэ» гэһэн уряа харагдана. Манай Эхэ ороной ниислэл хотын хүдэлмэришэд болон инженернүүдэй түрүүшын отряд ерэбэ. Хүндэтэ айлшадаа Ташкентын хүн зон тон хани халуунаар угтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москваһаа ерэһэн техникэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Шэнэ газарта нютагжаба

ВИЛЬНЮС. (ТАСС). Литвада намаг хатааха хүдэлмэриин үргэн ехээр эрхилэгдэбэшье, эндэхи элдэб шубууд ондоо тээ нютагжажа байна. Республикын урда зүгэй нэлэнхы ехэ намагуудые хатааһанһаа уламжалан, байха газаргүй болоһон хүн шубууд зүүн тээхи нютагуудта, илангаяа нуур сөөрэмүүдээр олон зүүн талын нютагуудта байражаа. Кертой гэжэ гоё һайхан байгаалитай нуур хүн шубуудай байра газар болгогдоо.

Намаг соогуур байрашаһан нугаһад ба бусад шубууд байрагүйгөөр орхигдоогүй. Ерэхэ хабартаа үндэгэлдэг уурхайнуудайнь орондо... инкубаторнууд табигдаха. Уурхайнуудһаа суглуулагдаһан үндэгэд тэдэ инкубаторнууд дотор табигдан дэгжээгдэхэ. Эдэ шубууд хүнэй бэлдэһэн шэнэ газарнуудта хоёрдохи хабараа үндэгэлхэ юм. Тиихэдээ бури түргэнөөр үдэхэ байха.

һүүлэй үедэ республика дотор олоороо үдэһэн мэнжэнүүд, халюунуудай орохо шэнэ «квартиранууд» бэлдэгдээ.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёдууд Вьетнамай Демократическа Республикын ниислэл хото—Ханойн, мүн тус ороной гол ехэ порт—Хайфоной захаар добтолго хэжэ, тэндэ хэдэ хэдэн байра барилгануудые бомбодоһон байна.

Ханойн болон Хайфоной оршон тойронхи газарнуудые США-гай авиациин бомбодоошонь тусгаар аюултай байха юм. Тэрэ хадаа Вьетнамай Демократическа Республикада, бүхы вьетнам арадта эсэргүү эшэгүүритэ муухай дайгаа энээнһээ хойшо улам үргэдхэхэ хараа болол США-гай правительствын баримталһанииие харуулна. Хойто Вьетнамда уһанай хаалтануудые һандаргаха хэрээгүй муухай түсэб Вашингтондо үүдхэжэ байһан тухай мэдээсэл бии. Тиигээд ерэхэлээрээ, хэдэн зуун мянган хүн зоной ажамидаралда аюул ушаруулжа, тэдэниие гэр байрагүй, эдеэ хоол олохо аргагүй болгожо болохо байна ха юм.

США-гай правительстваһаа үгтэһэн сэхэ заабаряар хэгдэжэ байгаа гэмтэ аашануудта бүхы дэлхэйн улад зон гүнзэгыгөөр дураа гутаһан байна. Вьетнам арадта эсэргүү хорото аашануудые гаргажа байһанайнь түлөө США-гай эзэрхэг түримхэй үзэлтэниие совет араднай, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд шоо үзэнэ. Америкын Холбоото Штадууд хүнүүдэй гү, али гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта тогтонхой эгээн жиирэй хүули ёһонуудые огто тоонгүйгөөр, гансал хүсэ баримталжа, Индохитад тушаа Женевскэ хэлсээе, мүн уласхоорондын эрхэ ёһые бүдүүлигээр эбдэнэ.

Вьетнамда Америкын сэрэгэйхидэй хэжэ байһан шэнэ шэнэ дээрмэдэлгын аашанууд хадаа Вьетнам тухай асуудалые эбэй ёһоор тааруулан шиидхэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа США-гай правительствын хэлэдэгынь миил хооһон шашаг үгэ байшоо гэжэ бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин харуулаа.

США-гай дээрмэшэн муухайгаар добтолходонь вьетнам арад заашье һүрдөөгүй. Тон шэнэ янзын буу зэбсэг баринхай, хэдэн зуун мянган американ солдадуудай Урда Вьетнамда добтолон ороходонь, мүн Вьетнамай Демократическа Республикын газар дайдада добтолходонь, вьетнам арад өөһэдынгөө ехэ ороной бэеэ даанхай байдалые аршалха гэһэн нугаршагүй хатуу зоригтой, харин булимтаргашадые үй бута сохихо гэжэ эрид шиидэнги байһанаа харуулаа.

Вьетнамда США-гай засаг баригшадай гэмтэ муухай политика ябуулжа байһанайнь түлөө американ арад олон мянган залуу хүнүүдэйнгээ ами наһыень алдажа байнхай.

Вьетнамда эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае үргэлжэлүүлэн үргэдхэхэ гээшэ яажашье зүбтүүлхын аргагүй. Бүри ехэ ухэл гэмтэл американ арадта ушаруулжа, улам олон хүнэй ами наһыень таһалха болоно. Сэрэгэй-промышленна нэгэдэлнүүдэй эзэдээр тухирагдаһан, политическэ талаар дээгүүр зан гаргаһан хүнүүд США-гай гадаадын политика залан хүтэлжэ байхадаа, бүгэдэ ниитын эбтэй амгалан байдалда аюул ушаруулха болон Америкын Холбоото Штадуудай нэрыень гутаажа, эшхэбтэр муухай байдалда оруулха зам дээрэ өөрынгөө оронии гаргахаа байна гээшэ.

Дайн байлдаае хэдышье шангадхаад байгаа һаань, вьетнам арад тэрээнһээ һүрдэн айхагүй, өөрынгөө хуби заяае өөһэдөө шиидхэхэ яахын аргагүй шухала эрхэһээ арсан сухарихагүй юм. Гансал Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын болон Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын национальна фронтын дурадхаһан программын үндэһэ һуури дээрэ Вьетнам тухай асуудал шиидхэжэ болохо байна ха юм. Гадаадын эзэрхэг түримхэй добтолгые болон вьетнам арадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархалгые болюулһан сагтаал Вьетнамда амгалан тайбан байдалтай болохо ушартай. Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүд Вьетнамһаа гаргагдаха ёһотой.

Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэһэн вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлые бүхы дэлхэйн гүрүү үзэлтэн үргэнөөр дэмжэн дүнгэлсэнэ.

Империалистнуудай добтолгодо эсэргүү Вьетнамай Демократическа Республикын хэжэ байгаа тэмсэлдэ политическэ, экономическа талаар, мүн оронoo хамгаалха зэбсэг үгэхэ мэтын али болохо туһаламжа Советскэ Союзнай үзүүлһэн, үзүүлхэшье болоно. Бэеэ даанхай гүрэнтэй болохын түлөө, демократиин, эб найрамдалай болон ороноо нэгэдүүлхын түлөө Урда Вьетнамай арад зоной хэжэ байгаа сүлөөрэлгын тэмсэлые совет араднай дэмжэдэг һэн, мүн хойшодоошье дэмжэхэ юм. Тиихэдээ вьетнам арадай өөһэдынгөө үнэнтэ зүб хэрэг аршалан хамгаалхадань туһалхын тулада шухала хэрэгтэй хэмжээн соонь иимэ дэмжэлгэ үзүүлэгдэхэ болоно.

Ханойн болон Хайфоной оршон тойрондо хэгдэһэн гэмтэ муухай добтолгонууд хадаа вьетнам арадта эсэргүү США-гай зүгһөө дээрмэдэлгын дайн байлдаае саашадаа улам үргэдхэхэ байһыень харуулна. Тиигээд Вьетнам шадархи болон бүхы уласхоорондын оршон байдалые бүри ехээр шангадуулна. Вьетнамһаа хэды холо байбашье һаа, нэгэшье гүрэн, мүн амгалан тайбан байха тухай миил ёһо тэды бэшэ, харин үнэхөөрөө оролдолго гаргажа байһан нэгэшье правительство энээндэ хайша хэрэгээр хандажа шадахагүй байна бшуу.

Уласхоорондын оршон байдалые аюулда оруулжа шангадуулхагүй гэһэн, мүн США-гай үүдхэһэн эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае үргэдхэхэ дурагүй байһан арадууд болон гүрэнүүдэй правительстванууд Вьетнам арадай үнэнтэ зүб хэрэг хамгаалхын түлөө, Вьетнамда эсэргүү США-гай дайн байлдаае болюулхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ бээз гэжэ Советскэ правительство сохом найдана.

ЭТИГҮҮЛГЫН, ЭЛЬБЫН (ГИПНОЗОЙ) «НЮУСАНУУД»

Эльбын нюусд бүри үнгэрэгшэ зуун жэлэй үеэр шэнжэлэгдэжэ эхилһэн юм. Энэнэй удха шэнжые В. М. Бехтерев, И. П. Павлов элирүүлһэн байгаа.

Хараһан үзэһэн бүхы зүйлнүүд ураг тархидамнай дохёо болон үзэгдэдэг. Тиимэ дохёонууд ондо ондоо байдаг. Нэгэ янзын дохёонууд юумэ хараһанһаа, нүгөөдүүлынь—хүнэй хэлэһэн үгэнүүдһээ уламжалан бии болодог. Дохёонуудые абаад, шэнжэлэн согсолдог ураг тархиин хүреэ (кора) нэгэдэхи, хоёрдохи дохёонуудые абалгаар хубаардаг. Эдэнэй нягта холбоотойгоор харилсан хүдэлһэнэй ашаар хүнэй ухаан бодол һайнаар гүйдэг.

Үхибүүн хэлэндэ орожо эхилхэдээ зарим үгэнүүдые дуугаржа һураһаһаа гадна, тэдэнээ элдэб дүрсэнүүдтэй, зурагуудтай холбодог юм.

Манай ажабайдалда хүнэй үгын ямар ехэ удха шанартай байдагые һайн мэдэнэбди. Үгэ бүхэн хүнэй урма хухалжа гү, али баярлуулжа, буруу һүргэжэ гү, али абаржа болохо.

Заатагүй эдэгэхэш гэжэ үбшэн хүндэ этигүүлээ һаа, тэрэш үнэншөөд, үбшэнтэеэ бүри һайнаар тэмсэдэг гээшэ. Эмээр аргалһанһаа үгөөр аргалха бэрхэтэйшэг ааб даа, энээн тухай олон шалтагаан дурдажа болохо юм бээз. Хэрбээ врачай хэлэһэн үгэдэ хайша хэрэгээр гү, али этигэлгүйгөөр хандаа һаа, үрэ гарахагүй.

Хүниие этигүүлхэ, найдуулхаһад гадна, унтуулжашье болохо юм. Тиихэдээ хүниие унтуулха арга—эльбэ гэдэгые хэрэглэдэг. Эльбэдүүлжэ унтаһан хүнэй ураг тархиин багахан хубинь—эльбэгдэгшын үгэ шагнаһан хубинь лэ һэргэлэн байдаг. Ураг тархиин энэ хубинь эльбэдэгшын лэ хэлэһэн үгые обёорон шагнадаг. Хүнэй ураг тархи гансашье эльбэдүүлжэ унтахадаа бэшэ, мүн юрэ унтахадаашье һэргэлэн байдаг. Жэшээнь, дайнай үедэ эсэһэн сэрэгшэд бүхөөр унтахадаа буугай абяа дууладаггүй болобошье, «дайшалхы дохёогой» болоходо һуга харайн бодошодог юм. Эхэнь үхибүүнэйнгээ аалихаһааршье һугшархада һэридэг аад, ондоо абяа дууладаггүй.

Эльбэ гээшэ хүнэй бэедэ олон янзаар нүлөөлдэг. Эгээн түрүүн нойр хүрөөд, бэе һуларжа, хүдэлхэнь бэрхэтэй болодог, оршон тойронхи юумэнүүдые обёорхоёо болидог, өөрөө бэеэ хүдэлгэжэ шадахагүй болобошье, эльбэдэгшын хэлэһые шагнаһаар лэ байдаг. Эльбэдүүлжэ унтаһан нэгэ эхэнэрэй гар дээрэ хүйтэн зэд мүнгэ табяад, ехээр халаагданхай гэжэ этигүүлбэ. Гурбан час хахадай үнгэрхэдэ, үнэхөөрөө шатаһандал адли сэбэрүү тэрэнэй гарта бии болошоһон юм. Һүни һэримсээрээ Пушкинай зохёолнуудтай ном нээжэ, дайралдаһан лэ шүлэгыень сээжэлдээд, тэрэ дары унтахаш. Үдэрэй гурбан часта телефоноор хонходоходоо, сээжэлдэһэн шүлэгөө уншахаш гэжэ эльбэдүүлэгшэдэ захиһан байгаа. Тэрэ хэлээшэнь хүсэлдүүлэгдээ һэн гэдэг. Зүгөөр юунэй түлөө тиимэ юумэ хэһэнээ тайлбарилжа шадаагүй.

Эльбые заримдаа эмшэлхэ арга болгон хэрэглэдэг юм. Хэдэн жэшээ дурдая. Нэгэ эхэнэр ехээр һанаа үнөөн болоһонһоо юумэ харахаяа болишоһон. Тэрээниие хоёр жэл аргалбашье, үрэ гараагүй. Харин эльбэдүүлһэнэй һүүлээр харадаг болоһон юм. Ондоо нэгэ үбшэнтэн бэеэ зааханааршье хүдэлгэхэ аргагүй—хэбтэриин болошоһон байгаа. Нүхэртөө ехээр хардуулжа үбшэлһэн тэрэ хүн эльбэдүүлжэ бараг болоо бэлэй. Унадаг үбшэнтэй нэгэ хүнэй хүлынь параличта (саа үбшэндэ) дайрагдаад, жэл шахуу бодонгүй хэбтэбэ. Бараг болохош гэжэ этигүүлэн найдуулһанай һүүлээр үбшэниинь эдэгэһэн юм. Архи уудаг, тамхи татадаг, бэеэ бадайруулдаг (наркоман) муу дадалнуудые гипнотерапигаар эмшэлжэ эдэгээдэг болонхой.

Эльбэ (гипноз), этигүүлэн найдуулдаг арганууд һайса шэнжэлэгдээ. Эдэ аргануудбурхантай ямаршье холбоогүй юм. Эльбэтэй хүн (гипнотизёр) юрын хүнүүдһээ юугээрээшье илгаагүй.

Г. ЖИЧКО,
медицинын эрдэм ухаанай кандидат.

САЙГОН. Сэрэгэй хунтын засаг захиргаанда эсэргүү олон түмэнэй буһалгаанууд Урда Вьетнамда боложо үргэлжэлһөөр. Сайгоной үйлсэ гудамжануудта жагсан бодоһон буддистнууд полициинхид хоёрой хоорондо хэсүү шанга тулалдаанууд болоно. Демонстрантнууд американска сэрэгэй хэдэн грузовигуудые галдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: демонстрантнууд американска грузовигые хүмэрюулжэ байна.

ЮПИ—ТАСС-ай телефото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ИРАГТАХИ КУРДНУУДАЙ АСУУДАЛЫЕ ШИИДХЭЛГЭ

БАГДАД, июниин 30. (ТАСС). Ирагай Республикын правительство Ирагтахи курднуудай асуудал шиидхэхэ 12 пункттай программа үсэгэлдэр үдэшэ соносхоо. Ирагай Республикын премьер-министр Абдель Рахман Аль-Баззаз энэ һайн мэдээсэлтэй дашарамдуулан, радиогоор уншаһан мэдүүлгэ дотороо ирак арадые амаршалба. «Манай курд аха дүүнэртэй үгээ ойлголсобобди» гэжэ мэдүүлээ.

Тус программын үндэһөөр сэрэгэй ябуулга зогсоогдоно, ниитэ амнисти соносхогдохо. Курдска провинцинуудтахи засаг захиргаан сэхэ дээрэһээ бэелүүлэгдэхэеэ болихо, тиигээд курднууд toогойнгоо зэргээр албан тушаалнуудые дааха эрхэтэй болохо байна. Багдадай университетдэ курд хэлэн шудалагдадаг болохонь.

Саг зуурын конституцяар тодорхойлогдоһон болзор соо парламентын һунгалта үнгэргэхэ гэжэ Ирагай правительство шиидхэбэ гээд мэдээсэл доторнь мүн лэ хэлэгдэнэ.

Премьер-министр Аль-Баззаз «орон дотор амгалан байдал тогтоолгын энэ шэнэ алхамтай» дашарамдуулан, ирак арадые амаршалба.

ПАРИЖ, июниин 30. (ТАСС). «Оронoй хойто провинцинуудта правительствын баримталдаг политика тушаа премьер-министр Абдель Рахман Аль-Баззазай Багдадай радиогоор уншаһан текстые үнэн зүрхэнһөө һайшааанаб» гэжэ Курдын хүдэлөөнэй толгойлогшо Мустафа Барзани республикын президент Абдель Рахман Арефтэ, премьер-министр Абдель Рахман Аль-Баззазда эльгээһэн телеграмма дотороо мэдүүлбэ. «Ирагай правительствын үмэнэһөө премьер-министр Аль-Баззазай найруулһан программа оронoй бүхы хүн зоной—арабуудайшье, курднуудайшье хүсэл эрмэлзэлдэ харюусаха. Юундэб гэхэдэ, эб эетэй хүгжэн һалбаржа, национальна талаараа бата нэгэдэлтэй байха хүсэлэнгүүд бэелүүлэгдэхэ болоно бшуу» гэжэ Мустафа Барзани хэлэбэ.

Ирагай президентын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 30. (ТАСС). «Бүлэг авантюристнүүдэй» зүгһөө гүрэнэй урбалта хэхэ гэһэн һэдэлгэ буруу һүрөө гэжэ Ирагай президент Ареф мүнөөдэр Багдадай радиогоор мэдүүлбэ.

АП агентствын корреспондентын Бейрудһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, правительствадаа үнэн байдаг сэрэгүүд «оронoй бүхы нютагуудта гурим журам һэргээгээ» гэжэ Багдадай радио мэдээсэбэ.

Морягуудай профсоюзай шиидхэбэри

ЛОНДОН, июниин 30. (ТАСС). Англиин худалдаа наймаанай флодой морягуудай һара хахад соо үргэлжэлһэн забастовко болюулха гэжэ Морягуудай национальна профсоюзай гүйсэдком 29 гэшүүдэй дуугаар шиидхээ. 16 хүн буруушааһан байна. Гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор, тус забастовко морягуудай эрилтэнүүдые — салин хүлһэ нэмээлгэхэ, недели соо хүдэлмэрилхэ сагые хорooхо гэһэн эрилтэнүүдые хараада абалсан, забастовкоёо «нэгэ жэлээр хойшолуулха» гэбэ.

Забастовкын болоһонһоо шалтагаалан оронoй бүхы портнууд юушье хэжэ шадахаа болёод, Англиин хүн зондо «ехэ бэрхэшээлнүүдэй» тохёолдоһон дээрэһээнь, иимэ шиидхэбэри гаргаабди гэжэ Морягуудай профсоюзуудай гүйсэдком тайлбарилна.

Аргентинэдэхи байдал

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Генерал Хуан Карлос Онгания «ехэ орондоо үнэн байха шахаа тангариг» үгэжэ, Аргентинын саг зуурын президент болобо. Тэрэнэй засаглаха болзор тухай юуншье мэдэгдэнэгүй. Гэхэ зуура олохон шэнжэлэгшэдэй багсааһанай ёһоор, граждан засаг захиргаа һунгаха тухайда Онганиагай зүбшөөлөө үгэтэрнь хэдэн жэл үнгэрхэ байха.

52 наһатай энэ саг зуурын президент—1934 ондо Аргентинын сэрэгэй коллеж дүүргэһэн, хуурай газарай сэрэгүүдэй командалагшын тушаал дааха хүрэтэрөө бүхы наһараа алба хэһэн хүн. 1962 оной урбалтые толгойлһон юм. Тэрээнһээ шалтагаалан, президент Хосе Мариа Гидо гэгшэ тушаалһаа буулгагдаһан байгаа. Шэнэ президентые «американска оронуудай хоорондын хүсэ» бии болгохо хараа бодолтой хүн гэжэ тоолоно. Латиин Америкэдэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тула, дэлхэйн эдэ нютагуудтахи американска ашаг туһые хангахын тула тиимэ хүсэнүүд Вашингтоной үүсхэл оролдолгоор бии болгогдонхой.

Венесуэлын правительствын мэдүүлгэ

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын правительство Аргентинатэй харилсагаа таһалха шиидхэбэри гаргаа. Оронoй президент Рауль Леониин мэдүүлһэнэй ёһоор, «сэрэгэй урбалта хэгдэһэнэй үндэһөөр Аргентинын президент Артуро Ильиа гэгшын хуулита правительствын унагаагдаһые Венесуэлын правительство буруушаана».

Дээрмэшэд дахинаа добтолбо

ХАНОЙ, июниин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр Ханойн оршондо зенитнэ буунуудай нэжэгэнэхэ, реактивна мотоорнуудай гүнгинэхэ абяан дахинаа дуулдаба. Американска истребительнүүд-бомбардировщигууд хэдэн звеногоор хотын урда захаар добтолон ниидэжэ, ниислэлһээ 25 километрэй зайда байдаг Донгань уездэхи байра барилгануудые бомбодоһон, буудаһан байна.

Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, американска хоёр самолет унагаагдаа гэжэ Ханойн радио мэдээсэбэ.

Содбо

А. Жамбалдоржиев

(Романһаа хэһэг)

(Түгэсхэл. Эхиниинь июниин 30, июлиин 1-нэй номернуудта)

Содбо тэсэбэриеэ алдажа, хэншье, юуншье һаань нюдөө аняад гэрлэхэ түйлдаа хүрөөд ябатараа, хүршэ Жалгын фермые эрхилэгшэ Аюуртай харгын хани болоһоор Агафья Ангановнае Холхоонойдо тэрэ үдэшэ харахадаа, нюдэнэйнь шэлһээ, ямар нэгэн бололгүй юумэ обёорһондол, залд гээ һэн. Тэрэ нэгэ агшам зуура Сымжидэйнгээ баһа нюдэндөө шэлтэйёнь һанаадхёо. Зүгөөр Агафья Сымжидһээ тад ондоо байба: нарихан, уян, ямаршьеб яһагүй шэнги бэетэй, харасаншье бодолгото болонги, шарайншье сухигар. Сымжид һабтар, саб гэмэ —түхэреэн бүмбэгэшүү бэетэй, жабар хүйтэнһөө орожо ерэһэндэл улаахануud хасартай һэн. Тээ нэгэ хэды болоод, Агафиин юундэшьеб эшэнгеэр сэхэ урдаһаань харахаяа булгаалһан мэтэ уруугаа шэртэхэдэнь, баруун гарайнгаа альгаар духаяал халхалхаяа һэдэхэдэнь, намһаа ербэдэнэ, энэнь удхатайл гээшэ ха гэжэ Содбо гансата ойлгоо һэн. Хандабалайда зэргэлжэ һуухадаа, халагни бэеэрээ бэедэнь нэнгэн, баруун гараа мүрэ дээрэнь табяадшье үзэхэдөө, дурагүй бэшыень мэдэржэ, «Нюдэндөө шэлтэй басагад, бурхан үзэг, намда наашалаал юм байна», — гэжэ һанаа дүүрэнээр шэбшэжэ эхилээ һэн. Тиихэ зуураа, энэ Аюур ёһоор лэ хүбүүн байна даа, тиигэжэ ябаһаар яагаа талаантай манай Шэнэһэтэ руу ерээ гээшэб. иимэл дээдэ һургуулитай хүнтэй нүхэсэхэ хэрэгтэй гэжэ баһал олзуурхан, Агафитай танилсуулһандань тэрээндэ досоогоо баясхалан хүргэн һуугаа бэлэй.

Хара үглөөгүүр, Содном Дугаровичай телефоноор «номнолоо» уншажа дүүргэмсээр лэ, Содбо хүршэ Жалга руу утаһаар хонходожо, Аюуртай амар мэндэһээ эхилээд, агаарай байдал хүрэтэр зугаа аятайгаар ярилдаад, дүүргэхэ дээрээ:

— Мүнөөдэр үнөөхимнай ямархан координадуудаар эрьелдэхэб? — гэжэ хоюуландань ойлгосогой, тайлбари хэрэггүй асуудалаа һурахадань, Аюур тодорхойгоор:

— Намдагай Шоёнойдо гү, али үгышье һаа, томодхогдоһон бригада, — гэжэ богонёор харюусаад, трубкаяа табижархигша бэлэй. Содбо һар-шэр юумэхэнээ хэжэрхёод, ямар нэгэн шалтаг оложо, Жалга тээшэ «газигаа» залдаг һэн. Жэбхээһэнэйхид Содбын гэб гэнтэ Жалга руу харгылдаг болоһые түрүүн ойлгожо ядадаг, тэндэхи нүгөө залуу эрхилэгшэтэй аягын амһар һахилгаар ханилна гээшэ ха гэжэ таамагладаг байба. Нэгэтэ Жалгын алаабхида архиин хожорһоной шалтагаанаар Жэбхээһэнэй һуурин ерэһэн Баради зэрүү Вадма хоёрһоо ямаршьеб онсо яаралтай хэрэгээр эрхилэгшээ үгылһэн Жэбхээһэнэй нэгэн Содбомнай танай руу зольборжо ябана гү гэжэ асуухадань, тэдэнь садхаланаар эмнилсэжэ:

— Хэн нохой һабардаха юм, үнөөхил Агашаяа һуулганхай, хатаалжа ябанал бэлэй, — гэлдэхэдэнь:

— Үгы байза, юун Агашаяа хэлэнэш? — гэжэ тэрэнь ойлгожо ядаба.

— Яагааб даа, шэнэ ветеринар басагыемнай хатаалдаг ажалтай болоо гүбэ тэрэтнай, һээ-һэ-һэ...

Ушар унгииень арай шамай гэжэ тодолһон хүниинь шэнэ һониноо һамгандаа дуулгаба юм хаш. Теэд һамгандашье, һалхиндашье һониниие дуулгаһан юун бэлэй даа...

Хэрэг бэлээр бүтэхэнь гэжэ түрүүшээр һанажархиһан Содбошье энэ үедэ бага сага тархияа маажадаг болонхой һэн. Тэрэ Хуһанай гүүртэ ошожо, Гымаада хони шарууһалуулжа эдиһэнһээ хойшо Агафида хандан, али болохоор өөрынхеэл дабтан хэлэжэ эхилэгшэ бэлэй:

— Зай, Содном Дугаровичтай хөөрэлдэхэм гү? Юун энэ захынгаа Жалгые һайхашаагаабши. Эндэш хүр саһан, хүйтэнһөө бэшэ юумэн үгы бшуу. Харин Жэбхээһэн гээшэмнай жэшээгүй шэбжэгэр нютаг ааб даа. Хажуудамнай леспромхоз, түмэр замай станцишье хараани газарта...

Теэд басаган Содбын үгэнүүдые үнөөхил хуушан харюугаараа һөөргэдэдэг байба.

—Һаял. Жалгадаа тааража байна бэшэ гүб? Содном Дугаровичшье юун гэжэ һанаха юм. Хэрэгтэй болоо һаань, өөрөө хөөрэлдүүжэлби. — гээд лэ саашань гүнзэгырүүлхэ ямаршье хүсэл гаргадаггүй һэн.

Нэгэтэ шал һогтуу ерэхэдэнь, Агафья Ангановна үгэшье ёһоор хэлүүлэнгүй:

— Яба эндэһээ, хүнүүд хаража байна, яба гэнэм, намда ехэ аягүй, — гээд үлдэжэрхёо һэн. Һогтуушаг, найгаһаар машинадаа ошожо һуугаад байтарнь, Халзанай Данзанай буусын бригадада үбһэ зөөлсэхээ ерэһэн Баради Содбодо дүтэлжэ:

— Сайн, хамта һураһан нүхэрни,— гэжэ хандаба. Эдэ хоёр Шэнэһэтэдэ табадахи, зургаадахи класс багаар сугтаа һураһан, нэгэ жэл яһала үелһэншье аад, һүүлэй үедэ юрын лэ танилай эрхээр мэндэшэлэлсэдэг болонхой һэн. Барадиин архинша солотойень мэдэхэ һэн тула Содбо балай дуратай байбагүй. Гэртэ орохо, энэ тэрэтэй ёһо тэды шашалдаха хирэ соонь хүрэн тагаад, заводилагдажа ядажа байһан машинынгаа дуугаар хар-хар гэтэр дараха зуураа:

— Мэндэ, — гэжэ тоомсогүйгөөр угтаба.

— Би Жэбхээһэн гарахам, үглөөдэр промхозоор ябаха хэрэгтэй һэм, һуужа ошохом гү? — гэжэ Барадиин асуухада, харгыншье хани болохонь юутэгүй гэжэ һанаад:

— Һуу, һуу, — гэбэ Содбо.

Арай шамай гэжэ машинаяа заводиилаад, тэдэнэр Жэбхээһэн тээшэ шэглэн гүйлгэлдэбэд. Нэгэ хэды абяагүй харгыгаа хараад һууһан Баради Содбын даншье мундуугаар ялхи, болдог илгаагүй гүйлгэхэдэнь, айнгяар урдахи тулгаһаа аһалдажа ябаба. Тээ нэгэ хэды болоод, хорынь бусалгаха зорилгоор:

— Яагаа түргэн һөөргөө морилхомнайб? — гэжэ хүнэй досоохие заяанай малтаха дуратайшье, дурэтэйшье Баради Содбодо хандаба.

— Шамда юуштэб? — гэжэ урагшагүйтэһэндөө уланхажа уурлаад, сухалаа үшөө тараадүй ябаһан Содбо ард гэбэ. Тиихэдэнь үбшэнтэй газарынь олоһондоо урмашан:

— Унхайшаг ерэһэндэш шалтаад пудайгаа бы даа,—гэжэ тазмаглааша болобо.—Теэд яахабши, элдэб юумэн лэ болодог ха юм даа энэ дэлхэйдэмнай...

Содбын досоо тэһэрээгүйхэн ябаба. Тэрээнһээ боложо, тугаарайнь хатуу харын халууншье дэгдэшэбэ хэбэртэй. Шүдөө зуугаад, урдань зурагашаһан саһан харгыда нюдөөрөө нялдашаһан шэнги, тонгойгоод лэ абяагүй һуужал һууба. Машинань саһан соогуур сагаалхюулан ниидэжэ ябаһан шубуун мэтэ зуралзаба.

— Аргаарыш, хоюулаа шархиа хатаахалди,—гэжэ Баради баһа шоглойгоор эхилбэ.—Тиигээ һаамнай, зарим нэгэн баярлажашье магадгүй...

— Хэн?—гэжэ харгы руу хараһан зандаа Содбо асууба. Теэд хэнэй, юундэ баярлаха байһыень хүсэд ойлгобогүй. Харин Баради тэрэл ушарые үнинэйл ойлгуулхые хүлеэжэ ядашоод һуугаа бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, тэрээндэ леспромхозшье ошохо яаралтай хэрэг үгы һэн. Юрэл машинын байгаа хала нэгэ хуушанайнгаа танилые Жэбхээһэндэ золгохо шухаланъ. Содбодо тоншье һонирхолтой юумые хэлэхэ, дуулгаха һанаатай бэлэй.

— Хэн, хэн гэсэгээжэ, яагаа мэдээшэгүй болосогоонош даа.—гэжэ Баради енгүүтэйгээр эхилбэ.—Жэшээлхэдэ, манай Жалгын эрхилэгшэ залуу хүниие абаадшье үзээл даа.

— Юун?!—гэжэ гэнтэ муухайгаар хашхараһаншуугаар абяа гаража, хажуудаа һууһан Баради тээшэ хэлбэгэд гэхэдэнь, залуураа халта алдуулһан машина адли хэлбэгэд гэжэ, агшан зуура хойто мөөрнүүдынь харгын нюрганһаа алдагдахадал гээд, тангаршааһан эмниг моридол боложо, аза талаанайл үршөөлөөр оро һэегүй урбалдабагүй. Баради айһандаа яахаяа Содботой һуужа ерээ гээшэбиб гэжэ халаглажа байба. Содбо айгаашье һаа, мэдүүлхэгүйе оролдожо:

— Ши, Баради, юун гэжэ шашанаш даа. Аюур Агашада ябана гэжэ хэлэхээ һанана гүш?—гэжэ өгто элүүр болошоһон хоолойгоор асууба.—Дэмы юумэ бү хэлэл даа, үшөө худалаар хэлээ һааш, эндэ сагаан талада буулгажархёод, саашаханаа гансаарханаа гүйлгэшэхэб.

— Бурхан зүг,—гэжэ Баради хэлээд, гараа һарбайба.—Боосэлдоё, этигээгүй һааш... Гараа үгэ. Теэд яагаад шамайе мүнөө үгэшье хөөрэлдэнгүй үлдэбэ тэжэ һанабаш? а?

Содбо гараа үгэбэгүй.

— Орхил даа,—гэжэ тоосогүй байба.

— Ганса би хараа бэшэ, Бадмашье хараа. Тэрэнһээшье һурахадаш болохо. Һуни болгоод лэ Жалгаһаа Данзанай бууса гүйлгэжэ ерэнэ. Тиигээд лэ тэрэ Агашынш байдаг улаан булангай гэр соoһоо үглөөгүүр гаража ошоно...

Содбо Барадиие лаб лэ худалаар хэлэнэ гэжэ досоогоо этигэнги ябаба. Тиимэһээ тэрэнэй үгые ёһоор анхаралтайгаар шагнабашьегүй. Теэд Баради этигүүлжэ ядаһандаа урмаа хухараагүй, хөөрөөгөө үргэлжэлүүлжэл байба:

— Тэрэ Аюур гээшэш гайтайл шолмо... Министрэй басага һамга абаһан аад, хаяад эндэ тэрьелжэ ерээ ха юм. Ерэ ерэмсээрээ Хандабалаймнай тархи эрюулээд, мүнөө тэрэниие нохойдош бодохоёо болинхой. Хандабал бүлхыжэ, гомдожо, һолоомоор хадхаа һаа, тэһэршэхэеэ байһан суухадал болонхой...

Абяагүй ябаһан Содбо:

— Аа, шил Хандабалаа буляалгаад, иигэтэрээ Аюурые муушалжа, тэрээн тухай элдэбээр хэлэнэбши, — гэжэ толгойгоо һэжэрбэ. — Тиигээ һаа, яһалашье ойлгосотой!..

— Этигэхэ, болихоёо өөрөө мэдээрэй. Юрэдөөл нэгэ ойлгоходош тэрэ Аюур Агашыешни абаад, һөөргөө городоо арилшаһан байха... Тэдэш городой зон ха юм, бидэшни хүдөөгэй хүри эрээн бахануд бшуубди, — гээд, Баради гомдонгёор абяагүй болошобо.

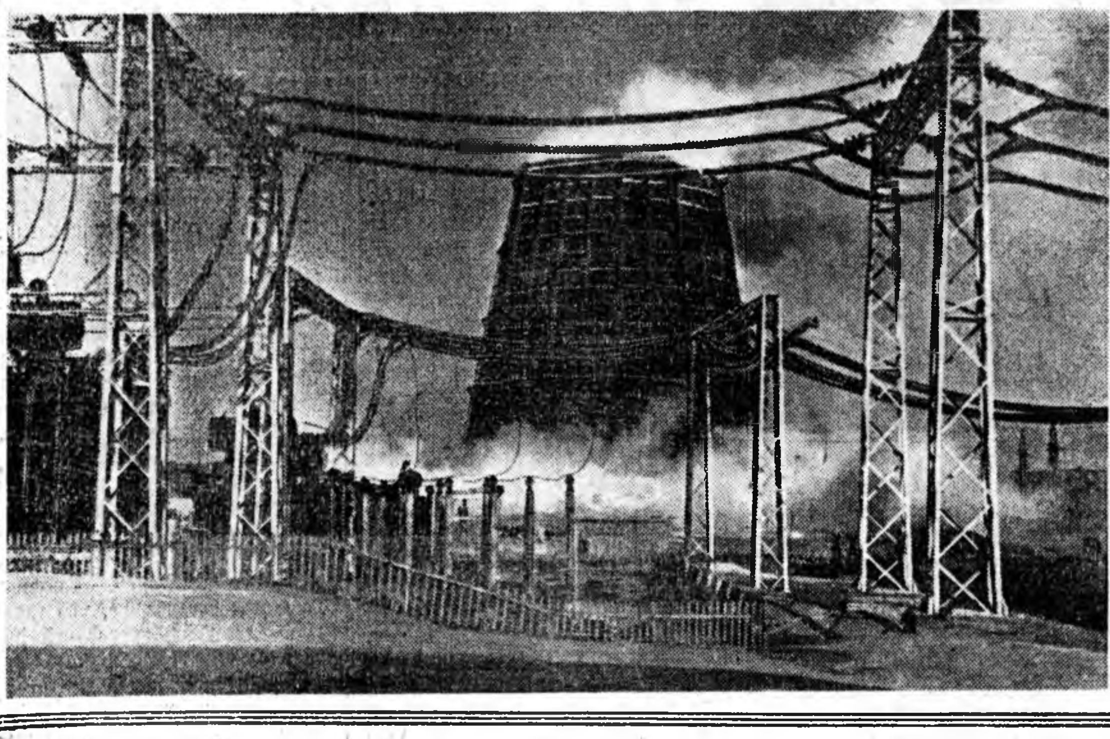
Тэдэ Жэбхээһэн хүрэтэр шиидшье гэжэ дуугаралсабагүй. Содбын досоо байн бүри муудашаба. Мангарһаа тархиншье тэсэшэгүй болобо. Үйлсөөр гүйлгэжэ ябахадаа:

— Үйлөө харлаг, бишни шамайгаа, Баради, промхоз хүрэтэр буулгажархиһуу. Тэндэһээ нэгэ хахадые олоно аабзабди, сэхыень хэлэхэдэ, — гэжэ Содбын өөрөө дурадхахада:

— Болохол бээз, — гэжэ Баради дуратайгаар зүбшөөбэ. Барадида бэшэшье юумэн хэрэгшьегүй һэн.

...Хэдэн хоног соо Содбо архишье уубагүй, Жалга руу харгылхаяашье болибо. Теэд тэрэнһээ боложо, досоонь тэниибэгүй. Юундэшьеб үдэшэ болохолоор лэ сэдьхэлдэнь тэгшэ бэшэ байдаг болобо. Үнгэрхэдөө унтажа ядажа, шэрээ дээрээ тэршэлжэ хэбтэбэ. Газетэ, номшье уншаха гэхэдэнь, уйтай, һонигүй шэнги һанагдаба. Гэрынь хооһон, хүнды жалга мэтэ, хэрбээ абяа гараа һаань, нүгөө булангдань сууряатажа байха шэнгеэр үзэгдэбэ. Һанаандань, юундэшьеб, Сымжидынь ороод һалахаяа болибо. Өөрынгөө зоргоор архидажа, һүни орой болотор тэнэхэ, малгай табиһан лэ газартаа манайхидал гээд ябажа байхадань, ажалшьегүй, танил талашьегүй басаганда энэ хооһон гэр соо үнэхөөрөөшье ямар уйтай байгаа гээшэ хаб? Содбо тэрэнэй досоохие одоол мүнөө һаял ойлгожо эхилхэдэл гэбэ... Дэмы бэшэ «хүдөөдэ байжа шадахагүй хүн гээшэ хаб» гэжэ бэшээл ха. Долоон хоногто нэгэ дахин кино гараха... Содбын үшөө студент ябахада, городой экранууд дээрэ харуулагдадаг фильмүүд энэ. Жэбхээһэндэ һаял хүрэжэ байна бшуу. Эдэ бодолнуудһаа досоонь бүришье уйтарна. Теэд эндэһээ хайшаа тэрьелхэбши? Аюур шэнги инженер һаа, хамаашьегүй байгаа. Зоотехнигүүд городто хэрэгтэй бэшэ ха юм. Аюур ямаршье заводто механигаар гү, али мастераар ороод хашалгүй хүдэлжэ байха. Иимэ мэргэжэлтэй хадаа Содбошье эндэ удаан байхагүй һэн даа. Һанаа алдахаһаа бэшэ юун үлдэнэб? Хүдөө, хүдөө... Аюур Агафида харгылна гэжэ Барадишье худалаар шашаа ааб даа...

КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ЗУРАГУУДҺАА

Индустриальна Улаан-Үдын зураг.

Шандага агнахаяа ошожо ябахада...

П. БУРМАКИНАЙ фотонууд.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Хаража анхарыт
- Буряадай уран зурааша Япон оронтой танилсаан
- **Аман үгын баялигһаа**
- Спортын һонин

НАРАНАЙ ГАРАДАГ ЗҮГТЭ АЯНШАЛГА

(Замай тэмдэглэлһээ)

Хари холын газараар аянда ябаад ерэһэн хүн хоёр сумаагаараа дүүрэтэр хэшэг һонинние «ганзагалаад» бусажа ерэдэг заншалтай ха юм. Наранай мүндэлжэ гарадаг орон соогуур — Японоор ябалсажа байһанаа би лаяхан ерээб.

Түрэл Буряадһаа гаража ошоходомнай, мүнгэн сагаан саһан наранай элшэдэ наадан байгаа һэн. Харин Владивостогһоо Японой Майдзура хото хүрэтэр, «Урицкий» теплоходоор зүүн зүгые барин, далайн уһые хахалха бүримнай, халуун ороной дулаан һэбшээн амилжа эхилээ һэн. Майдзура түхэл янзаараа болоод сагайнгаашье уларилаар манай Находко хотодомнай ехэл дүтэрхы байна. Ондо ондоо гүрэнүүдтэ хамаатайшье һаа, культурынгаа, экономикынгоо талаар эдэ нягта холбоо барисаатай

Хиросимада атомна бомбын тэһэрһэнэй һүүлдэ бүтэн үлэһэн нэгэ гэр.

байдаг.

Энэ портово хото тулажа ерэхэдэмнай, улаа-ягаан сэсэгүүдээр мэндэшэлһэн хүгшэд, хүүгэд, хотын олон тоото ажалшад болоод, Майдзурын мэр түрүүтэй хүгжэм дуу зэдэлгэжэ байгаа. Баглаа сэсэгүүдэй баглаа соогуур үгэ андалдаан, хүхюу энеэдэн таһарнагүй. Һүүлээрнь бидэ 9 бүлэг боложо таһараад, автобусто һуужа, түрүүшынгээ хототой танилсахаяа гарабабди. Үзэсхэлэн һайхан элдэб үнгэтэ байгаалиин баялиг, эрье гангаа зубшажа, һөөл зохидхоноор баригдаһан бишыхан гэрнүүд, нюдэ һаргаама рекламанууд хамтархадаа, үнэхөөрөөл нюдэнэй шэмэг болохо юм. Энэ хотодо оёдолой фабрика манние һонирхуулаа. Эндэ ехэ залуухан, арбан зургаа наһатай басагад гол түлэб ажаллана. Эдэ басагад эрэшүүлэй хубсаһа уран бэрхээр оёно. Тэдэнэрэй ямараар ажаһуудагыень шэнжэлэн харaабди. Хүдэлмэришэ басагад һарадаа 12 мянган иен (манайхяар — 30 түхэриг) салин абана. Энэмнай тон бага салин гээшэ.

Хиросима хото... Дэлхэй дээрэ эгээн түрүүлэн атомай жэгшүүритэ хүсэндэ дайрагдажа үнэһэн тоборог болоһон хото. Хиросимада ерээд байхадаа, 1945 ондо болоһон ушарта үйлэ хэрэгые сэдьхэл зүрхөө хүдэлгэн ухаандаа оруулнабди. Дайн гэһэн үгын һүртэ аюулые дахинаа мэдэрээ һэм. Атомна бомбын тэһэрһэн гол һуури газарта оршоһон Мемориальна парк хүрэжэ, хэтэ мүнхэдөө нойрсоһон хүнүүдэй хүүр дээрэ баглаа сэсэгүүдые табибабди. «Атомна бомбын үхибүүд» гэһэн һүртэ ехэ памятник эндэ бодхоотой. Тэһэрэлгын болоходо ори гансаараа үлэһэн гэрые болоод, «Атомна бомбын тэһэрэлгын һүүлээрхи үлэгдэлнүүд» гэһэн музейе анхаран хараабди. Дүрэжэ шатаһан хүнүүдэй хубсаһан, буу зэбсэг, толгойһоо гэзэгэтэеэ сугтаа хуурашаһан амиды эхэнэрэй үһэн, гранит шулуун гэшхүүр дээрэ үлэшэһэн хүнэй һүүдэр, банк соо хадагалагдажа байһан хашарһа мүнгэнүүдэй хайлажа, хониной шэнээн болошоһон зүйлнүүд — эдэ бүгэдые харaһан лэ хүнэй нюрга руу хүйтэ даалгана. Музейһээ гарахадаа, һанамжануудые бэшэдэг ном соонь иимэ үгэнүүдые бэшээ бэлэйб: «Энэ муухай зэбсэг хаанашье, хэзээшье бү тэһэрэг! Нарата юртэмсэмнай хэтэ мүнхэдөө сэлмэн оршожо, энэ дэлхэй дээрэ сэсэг ногоон һалбараг, шубууд жэргэг, үри хүүгэд мүндэлэг!»

«Хиросима» ресторан соо һуужа байтараа, газаашаа сонхоор гэнтэ харaһамни, гудамжада нэгэ япон зурааша ехэ ханамжатайгаар этюд зуража байба. Өөрынгөө мэргэжэлтэниие түрүүшынхеэ хари газарта харахадаа, түрэл хүнтэеэ гэнтэ уулзаһандал.. би яаралтайгаар газаашаа гүйн гаража, тэрээнтэй танилсаһамни Микяки Вада гэжэ нэрэ обогтой байба. Бэе бэедээ зурагуудые зуралсажа, удаахан саг соо зангалсажа байгаад, өөһэдынгөө мэргэжэл тухай ехэл һонирхон шашалдабабди.

Нара хотоор ябаһанайнгаа һүүлээр урданай гоё һайхан хүшөөнүүдээр шэмэглэгдэһэн Киото гэжэ городто нюдэеэ нилээдгүй хужарлуулаабди.

Киото хотын һүүлээр Осака ерэжэ хонон үнжөөд, үглөөдэрынь Нагоя хүрөөд, майн нэгэнэй үглөөгүүр Токио хүрэнхэй байгаабди. Манай суута разведчик Зоргиин һайса ябаһан газарта, Камакура гэжэ хото ошожо, 700 жэлэй урда тээ шудхагдаһан, 13 метр үндэртэй, ухаан бодолдоо дарагдажа гунхашаһан «Буддые» хараабди.

Тэндэһээ Эносима гэжэ олтирог — Токиогой бүхы алба хаагшад болон зоной амаран сэнгэдэг газар ошожо, аквариум соо баскетбол наадажа байһан дельфинүүдые харахадаа, эльгээ эгшэтэрээ энеэхээр байгаа. Эндэ мүн Вьетнамда дай хэжэ байһан хэдэн американ сэрэгшэд граждански хубсаһа үмдэнхэйнүүд, пляж дээрэ «виски» гэжэ архинуудые бариһан ябажа ябаба. Тэдэнэртэй хөөрэлдэхэдэмнай, сэдьхэл зүрхэндэнь дайн дажарһаа сүхэрһэн, зоригоо мохоһоной тэмдэг эли тодоор үзэгдөө һэн. «Алалдаанай газарһаа түргэн зайлажа, гэртээ түргэн лэ хариха дурамчай хүрэнэ», — гэжэ бидэндэ тэдэ хэлээ һэн.

Илангаяа эндэ иимэ нэгэ ушар тэмдэглэхэ шухала. Япон ороной хүдэлмэришэн арад америкынхидтэ тон дурагүй. Ушар иимэһээ бидэ тэдэниие олоор хараагүйбди. Сэрэгэй хубсаһа үмдэһэн американецууд харагдаагүй. Тэдэниие японецууд орой һүни һаань, наншажархидагшье ушарнууд яһала бии юм ха. Японой ажалша арад совет хүнүүдтэ тон һайнаар, энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандадагынь элитэ байгаа. Американецууд бэшэ гэжэ манние мэдэхэдээ, тэдэ ехэл баярладаг, нюур дээгүүрнь хүхюун энеэдэнэй тэмдэг гэрэлтэдэг һэн.

Эносима олтирогһоо бусахадаа, Токиогой гудамжануудаар ябажа, Японой ниислэл хотын үнгэтэ һайхан реклама, гайхамшаг гоё ордонуудые һонирхон хараабди. Токио гээшэ 10.173 миллион хүн зонтой, хайша хайшаа 2023 модо газарые эзэлдэг, дэлхэй дээрэ эгээл болбосоронги хотонуудай нэгэн байна. Эндэ майн нэгэнэй демонстрациие хаража шадаагүймнай харамтай. Токиодо харaһан, һонирхоһон юумэнүүднай гэхэдэ: тон мүнөө үе сагай түхэлтэй, олимпийскэ наадада зорюулжа баригдаһан стадион, олон дабхар аад, мавзолей шэнги маягтай парламентын ордон, ноб ногоон уһатай каналаар хүреэлэгдэһэн императорай ордон, 360-аад метр үндэртэй телевышкэ г. м. Тус телевышкэ мүнөөдэр дэлхэй дээрэ эгээн үндэрынь байха юм.

Бриджистон галерейтэй (Токиодо) зэргэлээд шахуу оршоһон, Токиогой «модернэ-искусство» гэһэн музейдэ мүн лэ орожо, Марука гэдэг уран зураашын «Хиросима» дээрэ хаягдаһан «Атомна бомбын гал түймэр» гэһэн һүртэ зурагай урда үни удаан һуужа, зүрхөө хүдэлгэн харaаб. Аймшагтай, һүрөөтэй!

Токиогой зурагай ямаршье музейдэ ороходо, экспозицинь соморхон һайнаар, шэлэгдэмэл үсөөн зурагуудһаа бүридхэн зохёогдоһон ха даа, тон зохидоор, таарамжатайгаар харагдана.

Галерей доторхи зурагуудай ехэнхинь — модернэ ба абстрактна, үгышье һаа, Баруун Европын зураашадые һажаалдажа зохёогдоһон зурагуудыень харахадаа, дурамни ехээр гутажа, өөрынгөө арадай уг гарбалай зурагай дүй дүршэлэй дамжаагүйдэнь, шүүмжэлхы бодолнууд толгой сооһоом мүнөөшье болотор гаранагүй.

«Наранай зүгтэ аяншалга» гэһэн тобшо тэды замайнгаа тэмдэглэл түгэсхэхэ үедөө, японой залуу уран зураашадтай хани халуунаар хөөрэлдөөб. Минии зураг зуража байха үедэ японой хүн зон намда ехэ һайнаар хандадаг байгаа. Танай арад зон уран зураашадые айхабтар хүндэлдэг, сэгнэдэг гээшэ ха гэжэ залуу уран зураашадта хэлэхэдэмни:

— Тиингүй яахаб, зүгөөр бултадаа бэшэ ааб даа. Юундэб гэхэдэ, Японой хүн зоной бодото байдал тон хүндэ хүшэр юм.

Атомна бомбодо нэрбүүлэн наһа барагшадай дурасхаалда табигдаһан хүшөө.

— Юрын ажалша зон гэр бүлынхидөө гансал тэжээхын тула бэшэ, мүн хүгшэрхэдөө гүрэнһөө тэдхэмжэ абадаггүй һэн тула, алта мүнгэ хадагалхые оролдодог, — гэжэ тэрэ намда харюусаа һэн. Олон хүнүүд ажал хүдэлмэригүй, гүйраншан боложо, үйлсэ гудамжаар хоножо, уһанда шэнгэдэг гү, али метро дотор поездэдо нэрбэгдэн, ами наһаяа дүүргэдэг юм байна. Энээниень лэ дуулахадаа, нюдэөрни уһа гүйхэдэл гээ һэн.

Токиогой һүүлээр Хоккайто олтирогой Оттару Саппоро гэжэ хоёр хототой танилсаад, Владивостогоо бусахадамнай, һаяхан гаража байһан сэлмэг тэнгэриин наранай элшэ, манние хүсэжэ ядан, эльбэн дахаһаар үлөө бэлэй. Совет-Япон арадуудай хоорондохи хани нүхэсэл ходоодоо иимэ сэлмэг тэнгэриин наран шэнги халуун дулаан элшэтэй байг лэ гэжэ сэдьхэһээр нютаг тээшээ шэглээ һэмди.

Д-Н. ДУГАРОВ,
уран зурааша.

Япон эхэнэр.

Даши ДАМБАЕВ

ДҮРБЭН МҮРТЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

1. ОРЬЕЛ ӨӨДЭ

Огторгойн сэнхир орьёл өөдэ
Омог шубуухай элинэ, халина.
Һаруулхан гэрэлтэ орьёл өөдэ
Һанал бодолни элинэ, халина.

2. ЭДИР НАҺАН

Хабсагайн сээжэһээ харьяа горхон
Халба һүрэн бурьялна.
Эршэтэй солбон, зээрэг дошхон
Эрьеһээ халин булгилна.

3. НАЖАРАЙ ТЭМДЭГ

Нажарай халуун үдын наран
Намжаа элшээр жэргэбэ.
Һүүдэр шэглээд малаан үнеэн
Һүүлээ шарбан гүйшэбэ.

4. ХАРГЫН ГУНИГ

Шэнгэхэн бороогой уйтай дуһал
Шэнхинэн сонхыеш тоншоно-тоншоно.
Таляанхан дуунайш аялгын дуһал
Талаанхан зүрхыем тоншоно-тоншоно.

5. ШИНИИ НЮДЭД

Огторгой сэлмэг, огторгой наратай,
Огторгой сэнхир хүхэ.
Үхибүүн нюдэдш, илдам нюдэдш
Үшөөшье сэнхир хүхэ.

6. ХОЛЫН СУУРЯАН

Хүлхэлбн номин хүбшын оройһоо
Хүхы шубуун донгодобо.
Илдам, сэнхир, зулгы холоһоо
Инаг дуран донгодобо.

7. ХҮНЭЙ НАҺАН

Ажабайдал — зүүдэн бэшэ.
Ажабайдал — дуун.
Һайнаар дуулахадаа эрмэлзэ
һайхан энэ дуу.

8. НАРАТА ҮГЛӨӨ

Аалихан сонхоор дүмүүхэн
Арюун үглөө игааба.
Үлгыдөө хөөрхэн хүбүүхэн
Үлын — энеэн һуняаба.

9. ДАРЛАЛТЫН ОРОНДО

Баглагар харанхы үүлэ манан соо
Барагар шарайтай хүн ябана.
Бүрэнхы дүхэриг һэтэлжэ ядаад,
Бүрэлзэн тэрэ хашхарна.

10. МИНИИ БУРХАН

Сэнхир үлгэн замби дээр
Сэдьхэл — бурхан.
Хүндэлхэ һайхан шүтэлни
Хүн байха.

ОНЬҺОН ҮГЭ

Голой эхин — хадада, партичн хүсэн — арадта.

Ургамал — гэрэл туяада, арад — эб найрамдалда дуратай.

(Ород).

Һалхин хадые хамхалдаг, сэсэн үгэ арадуудые бодходог.

(Казах).

Нэрэ хүндэ үхэлһөө хүсэгэй.

Хүүгэд — гэрэй шэмэг.

Нүхэдһөө холодоһон хүн — өөртөө дайсан.

(Азербайджан).

Үгэ бууһаа холо тудадаг.

Һүни уташье һаа, үдэр ерэхэ.

(Африканска)

АМАН ЗОХЁОЛОЙ БУЛАН

БАРАСЫЕ УНАҺАН ХҮН

(ОНТОХОН)

Урда сагта нэгэ нютагта ганса эреэгшэ үнеэтэй айл ажаһуудаг байгаа һэн ха. Нэгэтэ бороотой харанхы һүни эдишэ бэдэржэ ябаһан эреэн барас тэрэ айлай гэртэнь орохо һанаатай үүдэ үрхыень наярган түергэн, хэрхирэн байтарнь, орой муутай гэрэйнгээ олиггүйгөөр дуһаалхадань тэсэжэ ядаһан эзэниинь арьятан барасые үргөөхэ арга мэхэ һанажа ядан: — Барасшье барас, дуһаан лэ аймшагтай, — гээд шанга шангаар үгэлэн, шалаяа дэбһэн тэбжэгэнэсэ хатарна ха. Тиихэдэнь баранһаа хүсэтэйб гэжэ бардамхан ябадаг барас: «ямар ехэ хүсэтэниие хаанаһаа ерээд эдихэеэ байна гээшэ-бнб», — гэжэ гайхан тагнан гэдэргээ сухарижа ябатарнь, нэгэ хүн тэрэ айлай үнеэень хулууха һанаатай хашаа дээрэнь гараад харaашалан маряажа хэбтэһэн аад, харанхыда хашаагай хажууда нэгэ юумэнэй ойртон ерэхыень обёоржо, эреэгшэ үнеэнинь энэ ябана хаям гэжэ һанаад, дэбхэржэ буухадаа, эреэн барасай нюрган дээрэ һуушаба ха. Барас айһан, сошоһондоо аймшагтай тэрэ дуһаа гэдэгынь энэ хаям гэжэ һанаад, аһан шалалаараа харайжал мэдэбэ. Харин тиихэдэ мүнөөхи хүмнай барасай нюрган дээрэ бахим унажа һуушанхай, һүүлыень таһалжа ташуур хээд, һүхирэн хашхаран гүйлгэхэ зуураа, баруун шэхэнһээнь татажа, баруун тээшэнь залажа, зүүн шэхэнһэнь татажа, зүүн тээшэнь залажа ябатараа, ялама харайхадань хобхо һүрэн гээгдэжэ, холын нютагай айлда хонолго һуража оробо ха. Гэрэй эзэн угтажа:

— Хэнэй хүбүүн хэн бэлэйш? — гэбэ.

— Баабайн хүбүүн, барасые номгоруулагша гээшэб, — гэнэ.

— Орон нютагтамнай арьятан барасууд олошоржо, амитан зондо аюул тохёолдуулжа байнал, абарыш! — гээд хүн зон аргадан гуйба.

— Тэрэтнай барагтай юм даа, барасуудые барижа һургагшаб. Мүнөөшье нэгые унажа ябаһанаа һүүлыень тайража абаад, һүрэгтэнь табибаб, — гэжэ бага һайрхан һагад, барасайнгаа таһархай һүүл харуулаад, — байдаг газарыень заажа үгэгты, баранииень номгоруулхаб, — гэбэ ха.

Тэндэхи нютагай зон сугларжа, уһан далайн эрьедэ, уула хабсагайн эрмэгтэ эреэн барасуудай байрладаг эшээн бии юм гэжэ элихэн заажа үгэхэдэнь, тэрэ хүн уула хабсагайн оройдо гаража, огсом доришун хоолойгоор:

— Оодон барас гара наашаа! — гээд оог хашхаргаа табин, һүүлэйнь таһархайгаар даллахадань, һүрөөгөө дарагдаһан оодон барас:

— Һүй, дуһаан лэ аймшагтай! гээд, далай руу дэбхэршэлэй. Тиихэдэ хабсагайн тэбсэг дээрэ хамгараад байһан барасууд, удамаршынгаа хойноһоонь барандаа дэбхэрэлдэн, уһанда шэнгэжэ хосороо һэн ха.

Тиигэжэ тэрэ хүн арьятан барасуудые арга мэхээрээ айлган һүнөөжэ, арад зоноо арьятанай аюулһаа абарһан юм гэлэй.

Б. ДЫШИНОВ
бэшэжэ абаба.

МЭХЭТЭЙ ШАНДАГАН

Гвинейскэ үльгэр

Дайдын эзэн хаан Арсалан басагаяа хадамда үгэхэ гэһэн зар тунхаг тарааба. Бүхы ан Арсаланай басага абахые хүсэһэн байгаа. Арсалан тэдэнэй хэнэйнь һүбэлгэн ухаатайе шэлэжэ туршалга хэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Арсалан ангуудые суглуулаад, урдань бусалһан халуун уһатай тогоо табяад, иигэжэ хэлэбэ:

— Энэ тогоотой уһа хэн уунаб, тэрээндэ басагаяа үгэхэб, — гэбэ.

Ан ээлжээгээр бусалма халуун уһа уугаад туршабад. Хэнииньшье уужа шадабагүй. Шандаган эгээн һүүл даран тогооной хажууда ошобо. Гал дээрэһээ бусалжа байһан тогоо абаад гүбэрбэ:

— Халуунийе уухал дуратайб!

Уужа туршахынгаа урда тээ тогоотой уһаяа баряад, ангуудые эрьен, захаһаань заха хүрэтэр ябаба. Тиихэдээ иигэжэ хэлэбэ ха:

— Харана гүт, нүхэдни, энээн соо бусалһан уһан. Гэршэ болохынтнай тулада харуулна гээшэб, — гэсэгээбэ.

Тиигэжэ ябаха һамбаандань уһаниинь хүрэшоо.

Шандаган тогоогоо дээрэ үргэжэ ерээд, нэгэ амяар тэрэ уһа уужархилай. Ангуудшье тэрэниие һайшаагаа. Арсалан илагша шандагые амаршалаад, басагаяа һамганиинь болгожо үгэһэн байна.

(Ородһоо оршуулга).

ФУТБОЛ

ҺҮҮЛШЫН УУЛЗАЛГАНУУДАЙ УРДА ТЭЭ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо наадажа ябаһан футболистнуудай дунда ээлжээтэ — һүүлшын уулзалгануудай нэгэниинь үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Красноярскын «Локомотив» энэ уулзалгада хабаадалсаашьегүй һаа, түрүү һууридаа үлэнхэй. Манай «Сэлэнгэ» команда арбан гурбадахи наадаяа Новокузнецкын «Металлургтай» үнгэргэхэдөө 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ, хамтадань 17 очкотой, хоёрдохи һууридаа үлэбэ. «Локомотивай» футболистнууд мүн лэ 17 очкотой. Зүгөөр эдэнэрнай сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор улаан-үдынхидһөө үлүү. Гурбадахи һууридa Прокопьевск городой «Шахтер» команда гараба. Эдэнэр Шэтын «Забайкалец» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтадань 15 очкотой болобо. Мүн «Металлург» команда 15 очкотой, дүрбэдэхи һууридa гараба.

Манай хүршэнэр — Ангарскын «Старт», Эрхүүгэй «Ангара» команданууд хоорондоо наадахадаа, уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор түгэсхэжэ һалаа. Мүнөө «Старт» командынхид 14 очкотой боложо, табадахи һууридa түрингдэбэ. Владивостогой «Океан» 12 очкотой зургаадахи һууридaа үлэбэ. Удаадахи һууринуудые тус тустаа арба нэгэн очкотой болоод ябаһан Павлодарай «Иртыш», Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард», Эрхүүгэй «Ангара» команданууд эзэлнэ. «Авангардын» футболистнууд «Торпедо» командые 2:1 тоотойгоор шүүһэн байна. Арбан очкотой болоһон «Торпедо» арбадахи һууридa гараба. Мүн «Забайкалец», «Рыбак» команданууд арба — арбан очкотой болоһон. «Рыбак» командын футболистнууд «Цементник» бүлгэмэйхидые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, урагшаа дабшаһан байна.

Благовещенскын «Амур», «Цементник» команданууд тус тустаа 9 — 9 очкотой, арбан гурба, арбан дүрбэдэхи һууридa гараба. «Амурай» футболистнууд «Прогресс» командые 3:0 тоотойгоор шүүжэрхёо. Мүнөөдөө табан очкотой болоһон «Прогресс» арбан табадахи һууридaа үлэбэ. Таблицын эгээл һүүлдэ дүрбэн очкотой Киселевскын «Труд» команда гаранхай.

Манай «Сэлэнгэ» удаадахи уулзалгаяа июлиин 8-да Благовещенскын «Амур» командатай үнгэргэхөөр тиишэ ошохо юм.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: Советскэ правительствын мэдүүлгэ. Совет-француз деклараци. ТАСС-ай материалнууд. «Отарые хоёр час соо дүүргэнэ» гэһэн Б. Гылыковой репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Газар уһалуури — партийна хэрэг» гэһэн рубрика доро «Газарай баялигые хүн зоной аша туһада» гэһэн В. Алешинагай материал, (Загарайн райкомой пленум тухай). В. И. Ленинэй «Империализм болбол капитализмын дээдэ шата мүн» гэһэн номой гараһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ТАСС-ай материал.

Гурбадахи хуудаһанда: редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Хабаровска театрай табиһан «Би бултанай түлөө харюусахаб» гэһэн зүжэг тушаа Л. Сумкинагай рецензи.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын элдэб һонин.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03503. Зак. № 507.